

Greenkeeperen

FORENINGSMAGASIN

DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION

TEMA

FREMTIDENS
GOLFBANER UDEN
PESTICIDER

MØD DEN NYE FORMAND MED VISIONER FOR FREMTIDENS GREENKEEPERE

"Efter 30 år i branchen føler jeg,
at jeg har noget at give tilbage"

LÆS MERE PÅ SIDE 6

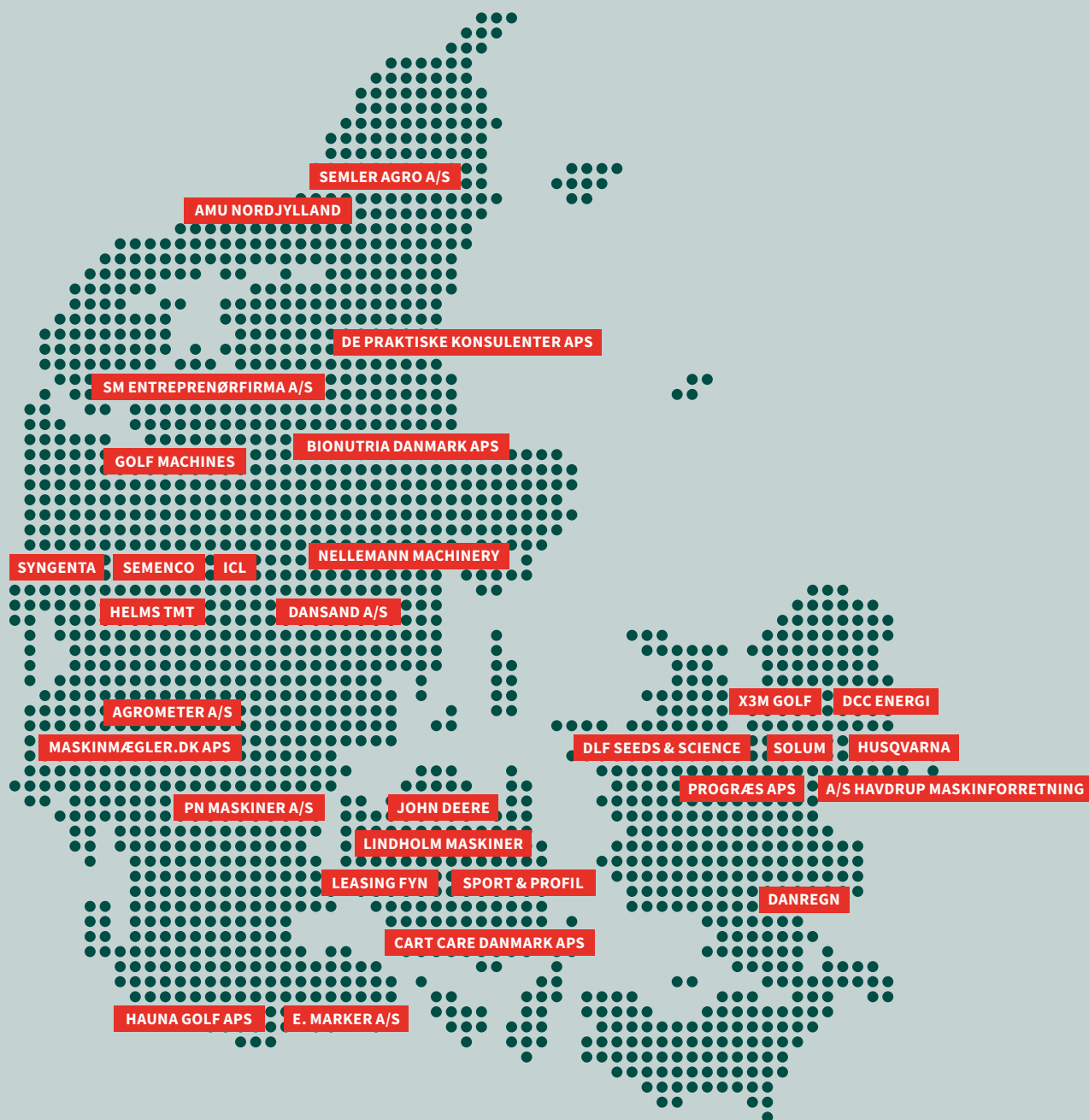
GREENKEEPEREN SKABER DIREKTE KONTAKT MELLE
GRÆSEKSPERTER, GREENKEEPERE, ANLÆGSGARTNERE
OG FAGENES RELEVANTE LEVERANDØRER

ERHVERVSKLUBSPONSORERNE STØTTER OS, OG VI STØTTER DEM

Bestyrelsen i DGA ønsker alle et fortsat godt samarbejde i sæson 23.

CAPILLARY BUNKER – ENGLAND

GOLF! GOLF! GOLF!

SAMMEN MED JER SKABER VI DET BEDSTE KLIP, DRIFTSIKKERHED, STÆRK ØKONOMI OG FANTASTISKE GOLFBANER

HERNING - AARHUS - RINGSTED
TLF. 99 28 29 30 - WWW.HELMSTMT.COM

- MERE END 10 ÅRS ERFARING
- "FOC" FREQUENCY OF CUT, SIKRER ENS KLIP
- UAFHÆNGIG AF KØRSEL
- MULIGHED FOR AT LØFTE LED UAFHÆNGIG
- MEGET SERVICEVENLIG OGSÅ PÅ BAGERSTE LED
- ENDNU STØRRE KAPACITET END TIDLIGERE MED SAMSUNG G5 LITHIUM BATTERI

- LIFT ELLER BUGSERET VERSION
- 700-1800 LITERS BEHOLDER
- VERTIKALSKÆRER
- SLAGLEKLIPPER
- OPSAMLER
- ALT I EN

PRIS FRA: 49.900 + MOMS

STADIG FÅ TILBAGE TIL 2022 PRISER

- > FLERE CONTAINERE PÅ VEJ
- LITHIUM BATTERI MED 5 ÅRS GARANTI
- 11,7 HK
- LAV VENDERADIUS
- KAN OGSÅ INDREGISTRERES

DER KAN FOREKOMME EKSTRAUDSTYR PÅ BILLEDERNE, DER TAGES FORBEHOLD FOR PRISÆNDRINGER OG MELLEMSALG. ALLE PRISER ER EKSKL. MOMS.

TAK

FOR DEN STORE INTERESSE FOR VORES MASKINER

OG DE MANGE BESTILLINGER

Greenkeeperen

37. ÅRGANG | #01 2023

Greenkeeperen modtages og læses af samtlige golfklubber, chefgreenkeepere, greenkeeperassistenter, golfspillere, baneudvalgsmedlemmer, Landbrugs-skoler, AMU-centre, anlægsgartner-firmaer, gartnerskoler, tekniske skoler, kommuner, amter, stads- og kommune-gartnere, stadioninspektører, vejformænd, udvalgte arkitekter, ingeniører, biologer m.fl.

Redaktør

Anne Mette Thrane

Redaktion

Karin Normann

Design og tryk

Mediegruppen as
Jørn Thomsen Elbo A/S

Forsidefoto

Anders Trærup

Bladet udkommer i 2023:

Ultimo marts og oktober

Oplag

1.000

Annoncemateriale til

Greenkeeperen #02 2023

Deadline for materiale 25.08.23

Annoncemateriale og formidling

Per Lemming
Danish Greenkeepers Association
Åvænget 15, Mogenstrup, 4700 Næstved
Tlf.: +45 4275 3000
perkeeper@gmail.com

Kontakt Greenkeeperen

Danish Greenkeepers Association
Åvænget 15, Mogenstrup, 4700 Næstved
Tlf.: +45 4275 3000
perkeeper@gmail.com

Trykt på FSC® certificeret papir hos trykkeri, der er kvalitets- og miljøcertificeret iht. ISO 9001/14001. Papir: Amber Graphic.

Mine første måneder som formand for DGA

Tilbage i efteråret fik jeg et meget uventet opkald fra daværende formand for DGA, Rene Juel Andersen, at han ville trække sig fra bestyrelsen i DGA til næstkommende generalforsamling og dermed også fra formandsposten. Året forinden trak Jesper Kristensen sig ligeledes som formand efter at have forladt golfbranchen. Så lidt hurtigt udskiftning gjorde, at jeg selv blev rykket frem i gelederne, og blev meget direkte spurgt, om det ikke var min tur nu.

Min første tanke, og i øvrigt de ord, jeg kunne fremstamme, var nej. Jeg skulle lige tænke en ekstra gang over det, fordi der gennem tiderne har været meget store personligheder siddende som formænd i DGA, formænd, som jeg respekterer virkelig meget for det, de har gjort for foreningen. Men bestyrelsen insisterede, og jeg måtte bruge nogle dage på at se mig selv som kommende formand for DGA. Resten er historie, og jeg sidder nu med det store ansvar for, at vi som forening kan udvikle os i den retning, som medlemmerne gerne vil have.

Mit store fokusområde har hele tiden været uddannelse og relevante kurser, greenkeeperen kan efteruddanne sig med. Uddannelse stopper vi heldigvis ikke med at arbejde med, men uden at sige for meget er dagsordenen på bestyrelsesmøderne i DGA meget meget lange, og vi er nødt til at være meget effektivt styret, for ellers når vi simpelthen ikke igennem dagsordenen. Vores 11 timers møde tilbage på seminaret i starten af marts måned viste sig også at være nødvendigt at bruge tiden på, hvis vi skal levere det bedste til alle jer. Tak for kampen til alle medvirkende, det var noget, der gav endnu mere sammenhold på et i forvejen meget stærkt hold.

Uge 46 i nye klæder

Rønnes Hotel har i mange år været centrum for, at vi alle kunne mødes og lære noget nyt samt at socialisere os med en masse gode kollegaer, hvad enten det foregik i undervisningssalen, baren eller på et tilfældigt værelse, hvor man kunne høre musik og stemning fra. Jeg tænker, vi alle har gode minder derfra. Nu er det så tid til at prøve noget nyt. Valget er i år faldet på Hotel Svendborg, som er meget centralt placeret midt i byen. Det er uden tvivl et helt andet set up, end vi er vant til, men vi må også bare erkende, at vi som forening vokser, og det sætter nogle andre krav til os som bestyrelse. I uge 46 skal vi forsøge at ramme alle over en bred kam med hensyn til indhold, men grundstenen vil fremadrettet være at gøre os klogere på, hvad der foregår ude i den store verden og naturligvis herhjemme.

Med de fire nye ansigter i bestyrelsen samt de 'gamle' har vi også allerede opnået en meget bred enighed om fremtiden.

Med en unik og suveræn Erhvervsklub i ryggen og et fantastisk samarbejde med DGU, GAF og ikke mindst PGA, tror jeg på, at vi kan se frem imod en bedre fremtid, hvor især vi som greenkeepere får bedre muligheder for at kommunikere opad i organisationerne og dermed give en bredere forståelse for vores arbejde og de udfordringer, vi ofte står overfor i hverdagen.

Så ja, der er nok at tage fat på, og jeg føler, at vi er på rette spor, og at resultaterne forhåbentlig viser sig i takt med, at vi på alle de tværfaglige afdelinger i golfverdenen kommunikerer med hinanden, fordi vi er bare stærkere, når vi står sammen. 🚩

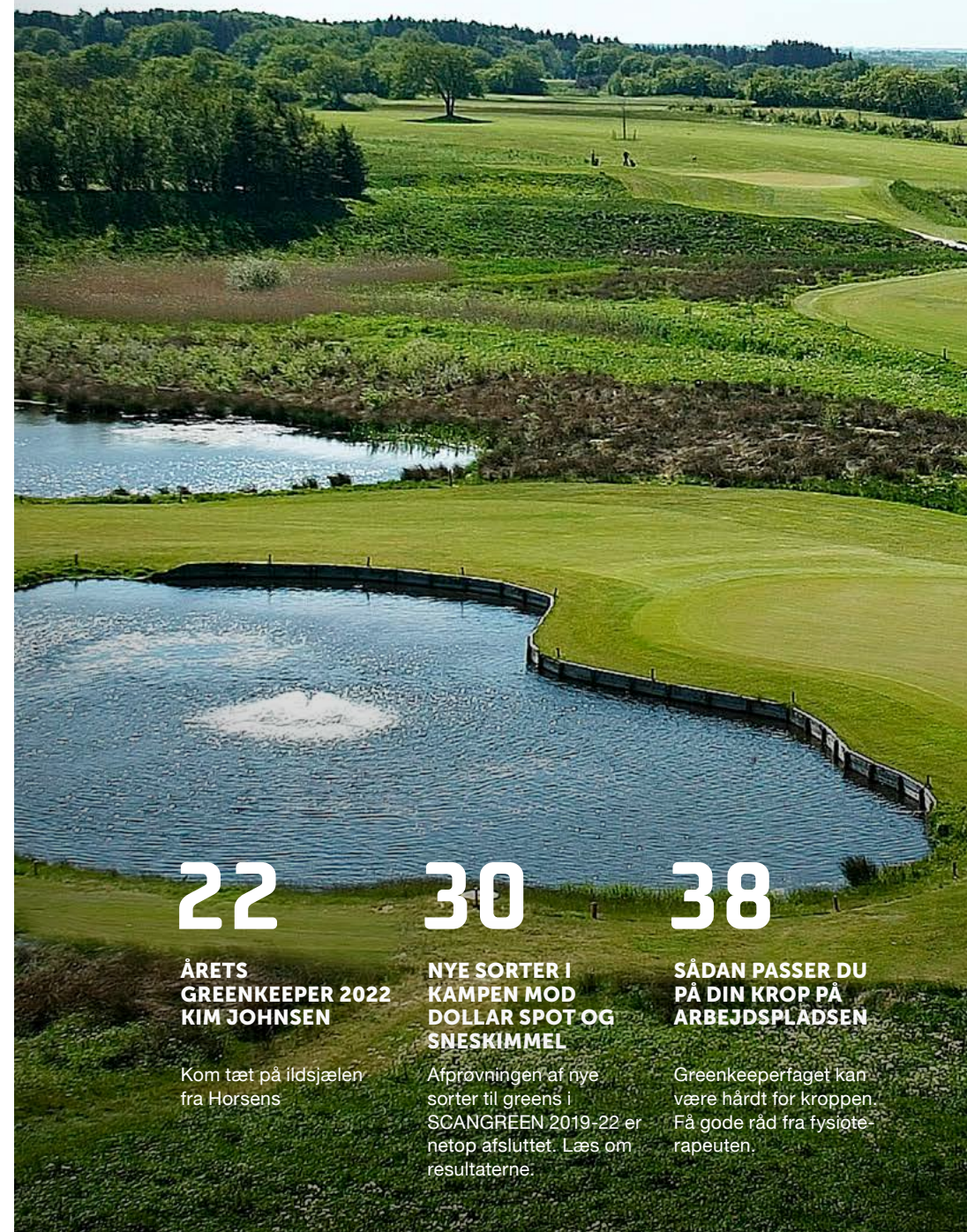
Nicholas Juul Andersen

Formand for Danish Greenkeepers Association

44

SÅDAN KAN DER REKRUTTERES NYE GREENKEEPERE

Et samarbejde med det lokale jobcenter kan måske være vejen til kvalificeret arbejdskraft.

22

ÅRETS GREENKEEPER 2022 KIM JOHNSEN

Kom tæt på ildsjælen fra Horsens

30

NYE SORTER I KAMPEN MOD DOLLAR SPOT OG SNESKIMMEL

Afprøvningen af nye sorter til greens i SCANGREEN 2019-22 er netop afsluttet. Læs om resultaterne.

38

SÅDAN PASSER DU PÅ DIN KROP PÅ ARBEJDSPLADSEN

Greenkeeperfaget kan være hårdt for kroppen. Få gode råd fra fysioterapeuten.

INDHOLD

FÆLLESSKAB

- 06 Ny formand
- 10 4 nye ildsjæle til bestyrelsen
- 12 Er det nu, at pesticiderne helt forsvinder?
- 16 Sne kræver is i maven
- 18 Det lange seje træk
- 22 Årets Greenkeeper 2022
- 26 Synspunkt
- 28 Jacob skal være med til at sætte fart på den grønne omstilling i golfklubberne
- 34 Søg hjælp, når det gør ondt!
- 36 Fysisk arbejdsmiljø i greenkeeperbranchen
- 38 Sådan passer du på din krop på arbejdspladsen
- 40 Naturen og naturlige installationer på din golfbane
- 44 Sådan kan der rekrutteres nye greenkeepere

FAGLIGT

- 30 Nye sorter i kampen mod dollar spot og sneskimmel
- 46 Pilotforsøg med udsprøjtning af nyttige mikroorganismer
- 48 Biologisk bekæmpelse af stankelbenlarver
- 54 Kan Smith-Kerns varslingsmodel for svampesygdommen dollar spot bruges i Danmark?
- 58 Fire nye STERF projekter starter i 2023
- 60 To nye videoer om alternativ bekæmpelse af microdochium (sneskimmel) og dollar spot
- 62 Nye ideer spirer på Skills

W Jeg er chefgreenkeeper men også ham, der tømmer skraldespanden og holder styr på toiletterne.

Ny formand:

”Efter 30 år i branchen føler jeg, at jeg har noget at give tilbage”

Et par måneder før årsskiftet tiltrådte Nicholas Juul Andersen som ny formand for Danish Greenkeepers Association. En rolle, som han glæder sig til at udfylde med lige dele passion for at gøre en forskel for medlemmerne og vision for fremtidens greenkeepere og samarbejdet med relevante aktører.

TEKST: ANNE METTE THRANE | FOTO: LARS LAURSEN

Nicholas Juul Andersen har siddet i bestyrelsen i cirka fem år inden formandsposten – senest som næstformand. Men da tilbuddet om at blive formand kom på bordet, skulle det lige overvejes en ekstra gang.

– Jeg havde det fint med at være næstformand, og jeg var godt klar over, at som formand ville telefonen ringe noget oftere, siger han og fortsætter:

– Men jeg oplevede stor opbakning fra bestyrelsen til opgaven, og jeg sætter

kæmpe pris på at have et ungt hold med mig. De er gode, gamle, garvede folk i golfverdenen og alligevel stadig unge. Og efter 30 år i branchen føler jeg, at jeg har noget at give tilbage, fortæller han.

Udover Nicholas er der kommet tre nye i bestyrelsen og en ny suppleant, men selv om der er skiftet ud på nogle poster, så er hele setup'et det samme.

– Det handler om at være der for medlemmerne, forklarer Nicholas:

– I 2018 havde vi kæmpe tørke, og så var det mangel på vand, der var issue. Et andet år var der for meget vand, og så var det dræn, der var fokus på. Og sådan vil fokus hele tiden ændre sig i takt med de udfordringer, greenkeeperne står med.

Med en igangværende undersøgelse forsøger bestyrelsen at afdække, hvad cheferne på de danske golfbaner gerne vil specialisere sig i. Er det fremtidens græsser og græsfrø? Er det kommunikation og ledelse? Eller er det for eksempel miljøvenlig pleje af golfbaner i forbindelse med den nye pesticidlovgivning, som medlemmerne gerne vil fordybe sig i?

– Det var én af de nye i bestyrelsen, Mads Andersen fra Søllerød, der tog initiativ til undersøgelsen, og det skal han have kæmpe ros for. Vi er en forening, og vi skal formidle, hvad medlemmerne gerne vil. Der skal lyttes til dem, siger Nicholas.

Fra tætsiddende fodboldstøvler til tætklippet græs

Vejen ind i golfverdenen begyndte, da Nicholas som 18-årig søgte sit første job i en golfklub – Hjarbæk Fjord Golfklub, nord for Viborg.

– Jeg boede lige ved siden af en golfbane, som var ved at blive bygget, og jeg syntes, det var spændende, fortæller Nicholas Juul Andersen.

Det lå egentlig ikke i kortene, at han skulle arbejde i golfbranchen. Som barn var det fodbold, han dyrkede. Men interessen for at pleje græsset frem for at spille fodbold på det kom med anlægsgartneruddannelsen, som han gennemførte, inden han tog greenkeeperuddannelsen og senere en lederuddannelse.

Det er ikke tilfældigt, at han har flere uddannelser bag sig. For uddannelse og udvikling er vigtige fokuspunkter for Nicholas, som sætter pris på at være opdateret på alt, hvad der kan være relevant som greenkeeper.

– Du bliver aldrig færdigudd lært – det handler om udvikling og om at følge med i dagens Danmark. Du skal kunne det meste efterhånden, forklarer han.

Udover at være omstillingsparat og sætte fokus på de emner, der berører medlemmerne, har bestyrelsen valgt at sætte trivsel på de danske golfbaner på dagsordenen.

– Vi sætter fokus på trivsel og følger det, siger Nicholas og understreger vigtig-

” DGA sætter fokus på trivsel og følger den.

heden af trivsel ude i golfklubberne, hvis der skal være plads til udvikling.

Nicholas har også et kæmpe ønske om, at kvaliteten af greenkeeperuddannelsen bliver forbedret. For at styrke samarbejdet er han i tæt dialog med både GAF Danmark (Golfens Administrative Forening) og Dansk Golf Union. Og så fokuserer han hele tiden på videreuddannelse.

– Vi arrangerer allerede efteruddannelse i uge 5, 6 og uge 46, og der vil komme flere kurser med højaktuelle emner. Og vi vil gerne gøre noget mere a la DGA Masters og Roadshow, fortæller han.

Altmuligmand selv om man er chef

Nicholas ser frem til arbejdet som formand for Danish Greenkeepers Association. I en tid, hvor inflationen formentlig har sat sine aftryk både på budgetter og investeringer mange steder, er Nicholas Juul Andersen spændt på, hvordan fremtiden ser ud ude i de enkelte golfklubber.

Han har altid gjort meget ud af selv at lære at løse så mange opgaver som muligt, og det kommer ofte til gavn på den lange bane, forklarer han.

– Jeg mener, at hvis du selv kan tingene, så lærer du mest muligt. Jeg sætter stor

pris på at opsøge ny viden for at gøre hverdagen lettere.

For Nicholas handler det om både at tage ansvar, men også bevare lysten til arbejdet.

– Jeg er chefgreenkeeper men også ham, der tømmer skraldespanden og holder styr på toiletterne, siger han og fortsætter:

– Jeg norder i at finde løsninger på de udfordringer, der kan opstå, som er til gavn for alle og ikke mindst økonomien.

Hvis vi investerer i nye maskiner og lærer at bruge dem, kan vi udvikle os og få erfaring i stedet for at skulle betale andre for at udføre opgaverne.

Nicholas Juul Andersen håber på, at bestyrelserne ude i de enkelte golfklubber får øjnene op for, at greenkeeperne ofte kan mere, end hvad de først troede, for det kan være med til at udvikle golfklubberne og samtidig give plads til visionære greenkeepere. **F**

” Du bliver aldrig færdigudd lært – det handler om udvikling og om at følge med i dagens Danmark.

4 nye ildsjæle til bestyrelsen

DGA's bestyrelse er blevet beriget med fire nye, dygtige greenkeepere med hver sin agenda. Mød dem her og bliv klogere på, hvad de vil gøre for foreningen. Særligt ét tema går igen.

TEKST: KRISTINE BUSKE

Mads Andersen

Chefgreenkeeper, Søllerød Golfklub
BESTYRELSESMEDELMEDLEM

1 Hvor længe har du været i branchen?

Jeg startede i Aarhus Aadal i år 2000, har været i forskellige klubber, og nu har jeg mit første chefjob i Søllerød Golfklub, hvor jeg har arbejdet som greenkeeper i fem år.

2 Hvad driver dig, og hvad vil du gerne bidrage med i DGA's bestyrelse?

Mit hovedformål er at fokusere på uddannelse. Jeg ser et hul i greenkeeperuddannelsen i dag, som trænger til et løft.

Uddannelsen følger ikke med tiden, og branchen buldrer derudad, og den hænger ikke sammen med de krav, der bliver sat til den moderne greenkeeper i dag. Derfor vil jeg bidrage til uddannelsesugen i uge 46 og kommer til at sidde i uddannelsesudvalget. Det er os greenkeepere, der ved, hvad der sker ude i klubberne, derfor er det vigtigt, at vi får lov at sætte vores præg på uddannelsen.

Rune Gundtoft

Chef greenkeeper, Fredericia Golf Club
BESTYRELSESMEDELMEDLEM

1 Hvor længe har du været i branchen?

Jeg har været greenkeeper siden 2010 og været chefgreenkeeper i Fredericia Golf Club siden 2021. Jeg har selv spillet golf i mange år og kom ind i faget den vej.

2 Hvad driver dig, og hvad vil du gerne bidrage med i DGA's bestyrelse?

Jeg synes, at hvis man har overskuddet til at bidrage til at løse nogle af opgaverne i vores organisation, skal man tage del i det. Vi har oplevet en del kollegaer forlade branchen, og den udfordring vil jeg gerne hjælpe med at prøve at løse for at gøre det mere attraktivt at være greenkeeper.

Vi skal værne om det høje faglige niveau, som er nødvendigt. Her er gode kontrakter og en dialog om, at greenkeeperens ressourcer ikke bare er et tal, der kan skrues på. Det er mennesker med familier, som driver et arbejde, de brænder for og lægger mange kræfter i.

Nick Bosholdt

Chefgreenkeeper, Roskilde Golf Klub
BESTYRELSESMEDELMEDLEM

1 Hvor længe har du været i branchen?

Jeg startede i Hjortespring Golfklub for 24 år siden. I denne omgang har jeg været i Roskilde Golf Klub i 12 år, men jeg har også arbejdet der tidligere i min karriere.

2 Hvad driver dig, og hvad vil du gerne bidrage med i DGA's bestyrelse?

For nogle greenkeepere kan det være svært at se, hvad de laver i bestyrelsen.

Jeg vil gerne være med til at skabe en retning og gøre DGA mere synlig for medlemmerne, så de får en bedre fornemmelse af, hvad de får for deres kontingent. Der er også plads til forbedring i greenkeeperuddannelsen. Jeg mener, at hvis man vil ændre noget, så skal man selv gå ind i det, og det er det, jeg gør nu. Og som en del af en større golfklub ser jeg det lidt som min pligt at bidrage.

Martin Thorsen

Chefgreenkeeper, Køge Golf Klub
SUPPLEANT

1 Hvor længe har du været i branchen?

Jeg duftede til greens første gang i Rønnede Golf Klub i 1992, og greenkeeperkarrieren gik for alvor i gang i 1996. Jeg har været i Køge Golf Klub i 12 år.

2 Hvad driver dig, og hvad vil du gerne bidrage med i DGA's bestyrelse?

Nu har jeg mange år på bagen som greenkeeper, og det er tid til at bruge mine erfaringer i bestyrelsen. Jeg har valgt at stille op som suppleant, så jeg kan se, om det er noget for mig. Mit hovedmål er at se, hvordan vi kan hjælpe de hårdtarbejdende greenkeepere til at blive set som 'the smartest guy in the room' i klubberne. Jeg har selv været nede med stress og

" Jeg vil også arbejde for, at de unge mennesker ser greenkeeperfaget som en attraktiv branche.

ved, hvor meget det betyder at blive respekteret for sit arbejde. Jeg vil også arbejde for, at de unge mennesker ser greenkeeperfaget som en attraktiv branche at komme ind i. ▶

Professionelle maskiner til pleje af din golfbane!

Vredo Full Line
Vredo har udviklet en innovativ maskine til at nedfælde væsker og nematoder i rodzonen for en sund, skadedyrsfri græsplæne.

DAKOTA
Dakota Topdresser
Spredet fugtigt og tørt materiale. Spredeteknikken gør, at materialet bliver fordelt jævnt.

Robeline
F5 Slagleklipper
Slagleklipperen har en robust konstruktion og et effektivt design til perfekte klipperesultater.

Kontakt os for en uforpligtende snak på telefon: 46 18 55 44 eller læs mere på www.havdrup-maskinforretning.dk

Salbjergvej 4 - 4622 Havdrup - 46 18 55 44

Er det nu, at pesticiderne helt forsvinder?

– EU barsler med en ny forordning, der peger i den retning

Ulven kommer, ulven kommer ... !! Vi har i golfbranchen i mere end 20 år talt om at udfase brugen af pesticider, og greenkeeperne har været dygtige til at følge med udviklingen og bevaret en rigtig god spillekvalitet på golfbanerne, som golfspillerne generelt er rigtig glade for.

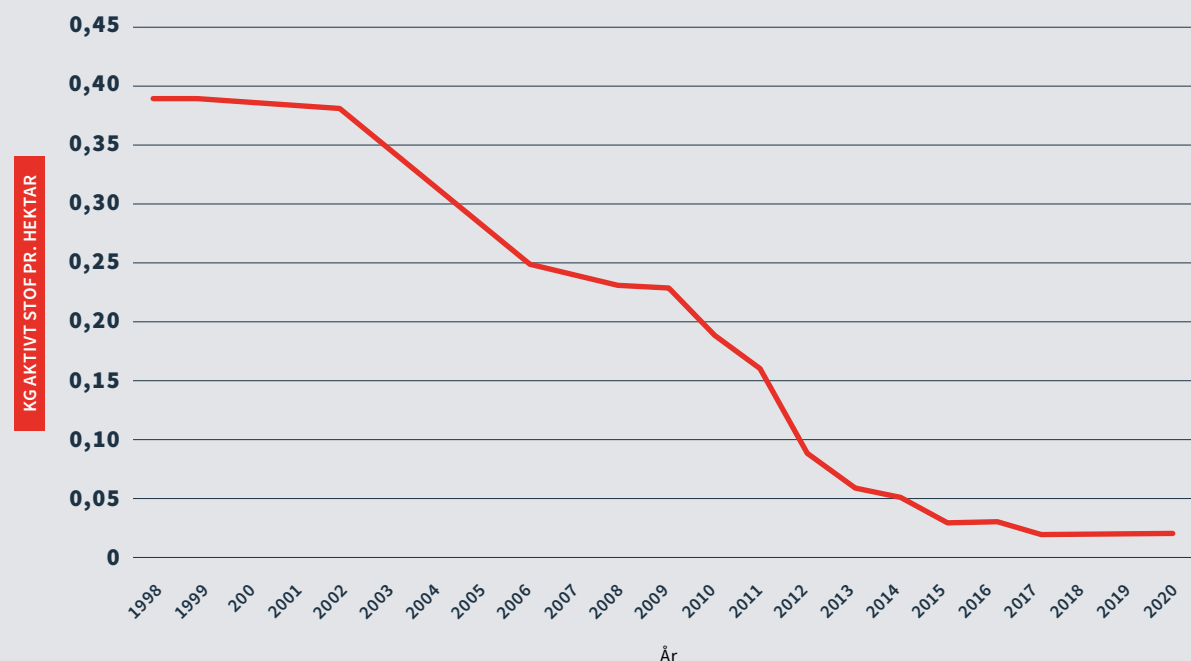
TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION | FOTO: JENS CHRISTENSEN

I slutningen af 90'erne satte daværende miljøminister, Svend Auken, pesticider på dagsordenen og siden fulgte først en lang årrække med frivillige grønne regnskaber, der skulle give golfbranchen et indtryk af pesticidforbruget, og fra 2013 og frem til i dag har Miljøstyrelsen overtaget rollen med at indsamle data på baggrund af en bekendtgørelse, der regulerer pesticidforbruget og giver mulighed for at uddele bøder til de golfklubber, som enten ikke indberetter forbruget, overskrider belastningslofterne eller på anden måde bryder

loven. Sammenholdt med de tilbagevendende kontrolbesøg ude i golfklubberne er reglerne således i en årrække stille og roligt blevet strammet og strammet.

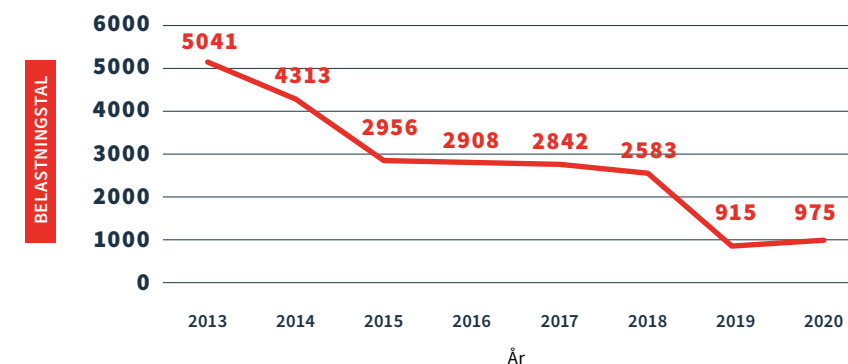
Hele denne lange rejse har selvfølgelig været med til at øge fokus på pesticid anvendelsen, og nedenstående to grafer viser, hvor langt vi er kommet. Udviklingen skyldes, foruden den øgede opmærksomhed og ændrede praksis, i høj grad også, at der løbende er kommet nye pesticider med et mindre kg. aktivt stof og miljøbelastning.

GRAF 1: Pesticidforbrug i golfbranchen

GRAF 2: Belastningstal

Fra 2013 har vi foruden enheden kg. aktivt stof også skulle forholde os til enheden belastningstal, der fortæller noget om den belastning på grundvandet, naturen og sundheden, som pesticiderne udsætter os for. Ser vi på belastningstallet, er udviklingen generelt også gået i den rigtige retning. Se graf 2.

Er EU ved at forbyde pesticider på golfbaner?

Som graferne viser, så er vi kommet rigtig langt, men der er også noget, der tyder på, at graferne flader ud på et lavt niveau, og at det er vanskeligt at komme helt i mål med den totale udfasning.

Dansk Golf Union og Greenkeeperforeningen har igennem årene kørt et tæt

parløb omkring problemstillingen, og vi har altid argumenteret for, at der skulle være mulighed for at anvende pesticider i et meget begrænset omfang, så længe der ikke fandtes alternative plejemetoder, hvor spillekvaliteten kan bevares.

Dette er også fortsat vores holdning, men EU barsler nu med en ny pesticidforordning, der kan sætte den danske

” EU barsler nu med en ny pesticid-forordning, der kan sætte den danske pesticid-model på golfbaner ud af kraft.

pesticidmodel på golfbaner ud af kraft. Det forslag, der ligger fra EU's side, indeholder nemlig på nuværende tidspunkt et forslag om et totalforbud mod brug af pesticider på golfbaner i Europa med udgangen af 2024. Forordningen vil generelt halvere pesticidforbruget i hele Europa med 50% (i Danmark vil det sandsynligvis være 30%) inden udgangen af 2030, og alle områder uden for landbrug og gartneri står overfor et potentielt forbud.

En så hurtig udfasning har selvsagt skabt en del panik i den europæiske golfbranche, der ser kæmpe udfordringer med at behandle forskellige skadevoldere som svampe, insekter og ukrudt uden at spillekvaliteten kommer til at lide stor skade.

De europæiske golfunioner arbejder for brug af pesticider

I samarbejde med blandt andet EGA og R&A blev der op til julen 2022 udformet et høringssvar til EU, der kort fortalt argumenterede for, at der fortsat er brug for pesticider på golfbaner, og at man vil arbejde aktivt for at minimere forbruget blandt andet ved hjælp af IPM-principperne samt øge dataindsamlingen. Dette brev kunne DGU støtte op omkring, da det jo ligger meget i tråd med den politik, vi har ført de sidste mange år.

I skrivende stund foregår der en lang række drøftelser på både europæisk- og national plan, og der er travlhed med at skaffe tilstrækkelige data omkring pesticidforbruget og betydningen for spillekvaliteten. Og netop i forhold til data om pesticidforbrug så har vi i Danmark sandsynligvis verdens bedste datagrundlag for netop dette qua vores historik. Derfor er det også en del af det bidrag, vi er kommet med til de fortsatte drøftelser i både EU og med den danske regering.

Hvor ender det hele så henne?

I skrivende stund tør jeg ikke gætte på, hvordan den endelige forordning kommer til at se ud fra EU's side, og hvilken konkret betydning det derved vil få for de danske golfbaner. Der kan nå at ske meget fra det nuværende udkast og til den færdige forordning. Sikkert er det dog, at det fremover bliver EU, der kommer til at diktere reglerne, da der bliver tale om en EU-lov, der umiddelbart ikke giver meget plads til nationale tilpasninger. Set ud fra et dansk perspektiv har jeg svært ved at se fordelene,

idet den danske model indtil videre har givet gode resultater og generelt har sørget for en god balance i forholdet mellem miljøhensyn og spillekvalitet.

På nuværende tidspunkt går drøftelserne meget på, hvordan EU i det hele taget ser på golfbaner, blandt andet om golfbanerne bliver opfattet som et sårbart område med stor sundhedsmæssig risiko for greenkeepere og golfspillere, eller om det i højere grad bliver betragtet som mere aflukkede områder, hvor risikoen er mindre. Denne tolkning står stadig hen i det uvisse, men det bliver sandsynligvis meget afgørende for, hvordan reglerne kommer til at se ud til sidst. Spændende bliver det også at følge, hvor hurtigt det hele skal foregå, og hvor lang tid landene har til at implementere reglerne.

Desuden er der selvfølgelig drøftelserne omkring tilknyttede emner som biodiversitet og klimaaftryk, som også er parametre, der knytter sig til pesticidanvendelsen, men hvor datagrundlaget i relation til sammenhængene er næsten helt fraværende i golfbranchen.

Det hele er selvsagt meget usikkert på nuværende tidspunkt, men der er nok ingen tvivl om, at der bliver strammet

” Det hele er selvsagt meget usikkert på nuværende tidspunkt, men der er nok ingen tvivl om, at der bliver strammet yderligere op på reglerne i forhold til i dag.

yderligere op på reglerne i forhold til i dag. Om det bliver et totalt forbud, om vi alene kan få lov at bruge biologiske midler, eller om det alene bliver nye praktiske og administrative tiltag er vanskeligt at sige. Men det ser i hvert fald ikke ud til at blive lettere at være greenkeeper, hvis man stadig vil anvende pesticider, hvis det overhovedet bliver muligt.

Alt dette betyder, at der skal yderligere fart på generering af ny viden, uddannelsen af greenkeepere skal styrkes, og kommunikation til golfspillere skal intensiveres. Derfor skal der herfra lyde en opfordring til at tage fat i DGU's konsulenter, hvis I har behov for bistand til denne stigende udfordring. **✚**

BLOKHUS GOLFKLUB

En green er ikke bare en green.

Og sand er ikke bare sand.

Du kender sikkert Dansand for vores rene topdressand til greens. Men vi har også en række andre produkter til golfbanen som vækstlag, stigrus, drængrus og bunkersand - eller topdressinger med humus. Med Nordeuropas mest avancerede blandeanlæg leverer vi kundespecificerede blandinger tilpasset

den enkelte bane, hvad enten du har fortynding af filt, tilførsel af næringsstoffer eller renovering af vækstlaget i fokus. *Ring direkte til Anders Heide Houe på 40 56 58 22* og bliv klogere på de mange muligheder til din golfbane.

➤ Se mere om Dansands mange produkter til din golfbane på [Dansand.dk/golf](https://dansand.dk/golf)

Dansand A/S
Lervejdal 8b
DK-8740 Brødstrup

Sne kræver is i maven

Aarhus Golf Club ligger på kommunal ejet jord og banen har været plejet uden brug af pesticider i mange år. Jeg er taget en tur til Aarhus for at høre om, hvordan chefgreenkeeper, Eddy Glinjui, plejer banen uden brug af pesticider.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM

Eddy Glinjui har været greenkeeper i 28 år. De seneste tre år på Aarhus Golf Club. Selvom Eddy har været greenkeeper i mange år og har set lidt af hvert igennem tiden, så synes han ikke, det er blevet nemmere at være greenkeeper.

Planlægning er blevet sværere

– Jeg forsøger at planlægge og arbejde langsigtet med plejen, men jeg synes, det bliver mere og mere vanskeligt. Vejret er blevet mere uforudsigeligt, og uden pesticider bestemmer naturen langt mere end

tidligere. Det gør greenkeeperarbejdet mere krævende, synes Eddy. Vores råderrum er blevet mere snævert. Det kan have store konsekvenser, hvis du satser på det forkerte tidspunkt. Jeg er nødt til hele tiden at tage bestik af situationen og ændre kurs, hvis forholdene kræver det.

Vintervækst

Greens er push up af gammel landbrugsjord, men efter de mange års drift er der opbygget et sandholdigt topplag, som græsset gror i. Det sandede topplag holder

ikke godt på næringsstofferne. Eddy fortæller: – I mange år har jeg gødet sidste gang i august måned, og det har passet fint. Sidste efterår kunne jeg lige pludselig se, at greens så lidt magre ud. Jeg tog derfor nogle jordprøver for at tjekke, om der var næring nok i vækstlaget. Prøverne viste, at der manglede gødning. Derfor valgte jeg at give lidt efterårsgødning. Ikke meget, men lidt. Det er et godt eksempel på, at jeg hele tiden skal tage bestik af de aktuelle forhold.

Her på en solrig januardag, står græsset og strutter frisk grønt, og vi kan fornemme, at der er godt gang i fotosyntesen i de saftspændte blade. I de milde vintre har græsset brug for en lille smule næringsstof til at vedligeholde aktivitet i planten.

Konsekvens en vigtig del af arbejdet

– Så jeg er nok også blevet lidt hårdere til at lukke banen. Lige nu er banen lukket, da overfladen er så våd, at det ikke er muligt at færdes på den uden at synke ned i jorden og lave spor, siger Eddy.

Hvad siger spillerne til, at du lukker banen?

– Der er jo altid nogle enkelte, der har svært ved at forstå, at de ikke kan spille på banen, lige når det passer dem. Så bliver

Her på teestedet trives ukrudtet fortrinligt i den milde vinter. En hyrde taske putter sig mellem græsplanterne. Når varmen kommer tilbage, vil bladene hurtigt vokse sig store og planten vil fylde langt mere i græsbestanden.

jeg uvenner med dem, der ikke forstår det. Men jeg er nødt til at tage bestik af situationen og passe på banen, for vi lever jo af banens udseende.

Hvad siger du så til spillerne?

– Jeg prøver at relatere mig til dem, jeg skal kommunikere med og informerer dem på en måde, de kan forholde sig til.

Jeg bruger ofte en sammenligning med kroppen. Vores kroppe skal også plejes.

Vi skal bygge muskler, derfor skal vi have proteiner – græsset har brug for gødning. Hvis du sveder om natten, tager du måske dynen lidt af, så vågner du måske senere på natten og fryser osv. Det giver en dårlig nattesøvn, og så er vi trætte om dagen og kan ikke yde vores bedste. Det er det samme med græsset, hvis vi for eksempel får frost. Det stresser også græsplanterne.

Hvordan håndterer du ukrudt?

– På greens er ukrudt ikke et problem, fortæller Eddy og fortsætter: Vi bruger singleklipper. Når vi singleklipper, er vi helt tæt på overfladen med vores øjne, og vi ser nyetablerede ukrudtsplanter langt hurtigere, end når vi sidder oppe på en greensklipper.

Når du går bagefter singleklipperen, kan du hurtigt stoppe og bukke dig ned og stikke ukrudtsplanten op. På den måde får vi taget ukrudtet langt tidligere, end hvis vi brugte en greensklipper. Det er også alt for omstændigt at standse greensklipperen og kravle ned og op ad maskinen.

På fairway og teesteder kan ukrudt være frustrerende nogle gange. For at holde ukrudtet i ave på fairway laver Eddy en del mekanisk pleje. Han strigler fairway i starten af maj måned for at få en mere opret græsvækst, jævne ormeskud og stresser ukrudtet. To gange i sæsonen vertikalskæres fairways. Han gøder med ca. 60 kg N/ha fordelt ad tre gange i løbet af sæsonen. Dertil kommer en gang topdressing hvert år. Golfklubben har selv udstyr til topdressing, så greenkeeperne kan passe det ind i den daglige pleje. Det er en

gave selv at kunne bestemme, hvornår der skal dresses.

Hvad siger spillerne til ukrudt?

– Spillerne lægger mærke til ukrudtet, når det påvirker deres spil, men ellers er det ikke mit indtryk, at det er noget, der generer dem. For langt de fleste af klubbens medlemmer er det vigtigste, at banen er klippet pænt. Elitespillerne er nok dem, der lægger mest mærke til, om der er ukrudt eller ej.

Snedække er det værste

Jeg er på besøg på en af de eneste dage i januar måned 2023, hvor solen skinner fra en skyfri himmel. Eddy og jeg går en tur ud på banen. På vej hen til den første green, siger Eddy: –Ja, vi dyrker sneskimmel og griner. Ja, jeg kan godt se det. Der er godt med angreb af sneskimmel på greenen. Angrebet startede i december måned, da der lå sne i ca. 14 dage på banen. Hvis jorden er frossen, når der kommer sne, så bekymrer sneen ikke Eddy så meget, for så udvikler svampen sig langt mindre end, hvis sneen lægger sig på en ufrossen jord. Sne på en ufrossen jord kræver is i maven. Når der kommer sne, føler Eddy sig magtesløs uden adgang til fungicider. Eddy husker tilbage på de omfattende skader i den hårde vinter 2010-2011, hvor et langvarigt snedække efterlod mange greens uden græs. I år er skaderne dog heldigvis ikke dybe, og med lidt held fra vejrguderne kommer der forhåbentlig ikke mere sne i år, og så vil greens rette sig hurtigt igen.

Har du prøvet nogle af de alternative midler mod sygdomsfremkaldende svampe?

– Ja, det har jeg, men jeg synes, det er svært at se, om jeg får en virkning af behandlingerne. Jeg sværger mere til at arbejde forebyggende. Jeg skal arbejde forebyggende og langsigtet hele tiden.

Mandskab en vigtig del af ligningen

Mit besøg er ved at være slut, men inden jeg kører hjem, kommer Eddy og jeg til at snakke om den kommende sæson. Eddy siger: – Ja, det er en kæmpe udfordring at få mandskab. Jeg har søgt efter greenkeepere siden i efteråret og har kun fået ganske få ansøgninger. Nu har jeg lavet en aftale med to helt unge mennesker til næste sæson. De har ikke prøvet det før og har derfor ikke kendskab til greenkeeping. Jeg kan se på Eddy, at det giver ham lidt uro i maven. Måske viser det sig, at de unge mennesker er rigtig dygtige og kommer hurtigt efter det. Det ville bare være rart at have kendskab til deres færdigheder og kunnen.

Og Eddy tilføjer: – Palle, min førstemand, der har været her på banen i mange år, og jeg, vi kender hinanden så godt, at vi næsten ved, hvad den anden vil sige, inden det bliver sagt. Det er værdifuldt for mig at have en medarbejder, jeg arbejder så godt sammen med og en der kender banen så indgående, som Palle gør, afslutter Eddy. Ja, kvalificeret og erfarent mandskab er bare én af mange parametre, der får det hele til at hænge sammen for at kunne drive en golfbane uden brug af pesticider. 🍀

Gediminas Rudokas, chefgreenkeeper i Brøndby Golfklub, bruger striglen på fairway for at stramme udtrykket af fairways op. En overkørsel med striglen giver en jævnere overflade og mere opret græsvækst, så græsklipperen bedre kan lave et ensartet og flottere klip. På den måde bliver fairways mere indbydende at se på, og golfspillerens fokus er på helhedsindtrykket og ikke på ukrudtet nede i græsbestanden.

Det lange seje træk

I Brøndby Golfklub har chefgreenkeeper, Gediminas Rudokas, igennem de sidste fire sæsoner arbejdet intensivt med at omlægge græsbestanden på greens fra krybende hvene og Poa annua til rødsvingel. Det er en krævende proces, men Gediminas ser det også som et vigtigt led i at kunne pleje banen mere bæredygtigt uden brug af pesticider.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM

Brøndby Golfklub ligger på kommunal jord og greenkeeperne plejer banen helt uden brug af pesticider. Det passer perfekt til Gediminas Rudokas livsfilosofi, for som Gediminas siger: – En af mine kerneværdier er bæredygtighed. Det præger mit liv, og det vil også præge min datters liv, derfor er det vigtigt for mig at pleje banen bæredygtigt.

Omlægning til rødsvingel

– Da jeg kom i marts 2018, havde vinteren været hård ved græsbestanden, og vi mistede mellem 50-75 % af græsset på greens. Græsbestanden på greens var krybende hvene med en større andel af Poa annua. Fra andre baner havde jeg gode erfaringer med at pleje rødsvingel, så jeg vidste, at jeg ville ændre græsbestanden på greens til rødsvingel, fordi jeg mener, det er en mere bæredygtig græsart, som kræver mindre næring, vand og brug af pesticider sammenlignet med krybende hvene. Ved at minimere poa'en

håbde jeg også på at få mindre svampe-sygdomme på greens.

Et rungende ja

– Til generalforsamlingen i klubben skulle jeg præsenteres og fortælle om, hvordan jeg ville pleje banen. Jeg fortalte, at jeg havde evner til at gøre banen bedre, og jeg var ærlig omkring udgangspunkt og tidshorisont, da jeg vidste, at det vil være en langvarig proces at ændre græsbestanden på greens, og det ville kræve opbakning og tålmodighed fra både ledelsen og klubbens medlemmer. Til slut spurgte jeg ud i rummet: – Vil I være med til det? Ledelsen og medlemmerne var meget begejstrede for min præsentation og svarede samstemmende: – JA, det vil vi. Det var en virkelig god respons, jeg fik til det møde. Jeg tror, det betød meget, at jeg henvendte mig direkte til dem og ligesom tog dem med på råd. Jeg følte i hvert fald, at jeg havde klubbens fulde opbakning, og nu havde vi truffet denne beslutning om at ændre plejestrategi sammen. I mit daglige arbejde er jeg meget opmærksom på, at jeg har opbakning fra ledelsen og medlemmerne.

Opbakning og tillid bygger jeg stille og roligt op, når banen bliver bedre. Samtidig er det altafgørende, at personalet er motiverede, og vi står sammen og tror på det, vi laver.

Hvordan er det så gået med at ændre græsbestanden mod mere rødsvingel?

– Nu er det femte sæson, jeg er her i klubben, og det går godt fremad. De fleste medlemmer og klubben er meget tilfredse med greens og roser dem.

Min strategi har været at efterså meget med høje mængder frø. Derfor har vi eftersået tre gange i sæsonen med tre kg frø pr. gang. Samtidig har vi proppet to gange i sæsonen for at få fjernet filt i toplaget. Den krybende hvene havde efterladt adskillige cm filt i toppen af vækstlaget, det skulle vi have minimeret. Så har vi dresset hver 14. dag med et ganske tyndt lag topdres. Det er meget topdres, der skal bruges. Ja, vi når op på ca. 160 tons topdres om året.

I år regner jeg dog med at slække lidt på intensiteten af plejen, for det er en hård behandling af overfladen at proppe så intensivt, som vi har gjort. Vi forstyrrer overfladen meget. I denne sæson planlægger jeg at efterså to gange og proppe med tyndere hugpiber, men vi fortsætter med at topdresse hver 14. dag.

Kan du se nogle ændringer i, hvor meget svampeangreb du får?

– Ja, jeg synes, vi får langt mindre sne-skimmel, og det giver bedre overvintring af græsset. Det er en god fornemmelse, at det lykkes for os at forbedre greens. Det har givet os blod på tanden, og nu vil vi også have flottere forgreens. Derfor har vi besluttet at prioritere plejen på forgreens fremadrettet. I år vil vi lufte og dresse mere på forgreens, så vi får dem op på i niveau med plejen på greens.

Hvad med fairway, hvordan klarer I jer her uden brug af pesticider?

– Fairway har været nedprioriteret med hensyn til pleje, fordi vi har brugt de fleste ressourcer på greens. Generelt dybdeløsninger og vertikalskærer vi fairway en gang om året. Vi gøder med 50 kg N/ha.

Det er lidt for lidt i forhold til det slid, vi har på banen, da vi har ca. 40.000 runder om året. Det vil helt klart gavne at gå op i kvælstofmængden, men jeg holder lidt igen, for at holde græsvæksten lidt i ave.

Mere græsvækst vil øge behovet for andre plejetoilettag for eksempel topdressing og eftersåning og det er ikke vores prioritet lige nu.

En ting, jeg dog altid laver på fairways, er at strigle dem, når jorden er blevet

varm, og der er vækst i græsset. Striglen jævner overfladen, rejser græsset op, så vi får lavet et mere ensartet og flottere klip. På den måde får fairway et flot helhedsindtryk. Jeg tror som sådan ikke, at den ene strigling har den store effekt på at minimere ukrudtsmængden, men behandlingen giver fairway et lækkert jævnt udseende, og det er noget, spillerne godt kan lide.

Hvis helhedsindtrykket er lækkert, så tror jeg, ukrudtsmængden nede i græsset træder lidt i baggrunden.

Kommunikation er en afgørende faktor i den pesticidfri pleje af banen

Gediminas har meget på hjerte. Vi kommer rundt om endnu flere emner, end der er plads til i denne artikel. Gediminas siger: – Jeg elsker mit arbejde, jeg kan gøre en forskel, og det gør jeg.

Når talen falder på ukrudt, så har Gediminas også en klar holdning til, hvordan greenkeeperen også må håndtere den pesticidfri pleje og mere ukrudt på banen. – Jeg tror, det handler om at informere ledelsen og medlemmerne omkring de vilkår, vi har på banen. Det er en løbende proces, som vi ikke slipper for, og som vi skal blive ved med at gøre fremadrettet, afslutter Gediminas. 🍀

Da Gediminas Rudokas blev ansat som chefgreenkeeper i Brøndby Golfklub for fire sæsoner siden vedtog de i klubben, at de ville ændre græsbestanden på greens fra krybende hvene til rødsvingel. Det har været et hårdt arbejde, men det hårde arbejde bærer nu frugt blandt andet ved, at rodlængden er betragtelig forøget, og filtlaget på denne green er helt nede på ca. 0,5-1 cm.

Interesseret i at gå en runde med vores leasing-specialist?

Ring til Jan Hartvig Petersen og aftal, hvornår han skal møde dig på fairwayen. Jan er vores leasing-specialist med kendskab til golf-branchen.

Fast rente på din leasingaftale? I disse tider, hvor der er stor usikkerhed omkring renten, kan det være en god idé at overveje. Tag en snak med Jan og hør om dine muligheder.

Jan kan også fortælle dig om den særlige momsproblematik og muligheden for momsfradrag på maskiner – hvis I er en klub i foreningsregi – og om de forskellige driftsmæssige betragtninger for maskinanskaffelse og leasingfinansiering.

Jan Hartvig Petersen
Finansieringskonsulent
Tlf. 23 21 35 61

Leasing Fyn
- når gode relationer er vigtige

Leasing Fyn Bank A/S · Bondovej 1 · 5250 Odense SV · leasingfyn@leasingfyn.dk · www.leasingfyn.dk · Telefon 62 61 20 20

SEMLER

Agro

FLOT OG ENSARTET FINISH

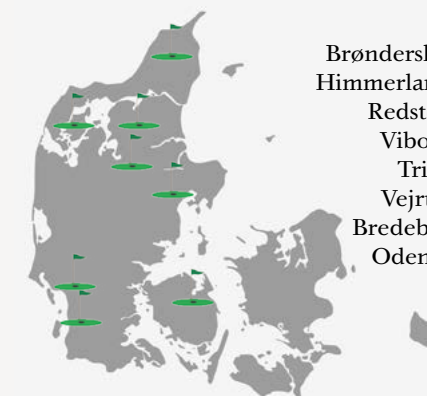

Velkommen til fremtiden inden for kommerciel plænepleje

CEORA

KONTAKT DIN LOKALE SEMLER AGRO AFDELING

Brønderslev 98 82 13 99
Himmerland 98 65 12 11
Redsted 96 70 66 00
Viborg 86 62 73 22
Trige 86 99 55 41
Vejrup 75 19 01 22
Bredebro 74 71 16 71
Odense 65 95 12 00

Den nye 1220H

En bunkerrive med sans for detaljen og enestående manøvredegtighed

Når de sidste finesser skal være i orden i en bunker eller der skal anlægges en ny bane, så kræves der elegance og fantastisk manøvredegtighed. Den nye 1220H giver dig enestående kræfter til skub og træk. Den hydrostatiske transmission gør arbejdet nemt og behageligt for føreren.

www.semleragro.dk og www.deere.dk

Årets Greenkeeper 2022

Kim Johnsen, Horsens Golf Klub

Hvert år følger bestyrelsen i Danish Greenkeeper Association med fra sidelinjen hos de danske greenkeepere for at finde en person, der fortjener lidt ekstra opmærksomhed og prisen som Årets Greenkeeper.

TEKST: ANNE METTE THRANE

I forbindelse med DGAs uddannelsesuge i uge 46 og foreningens generalforsamling 2022 blev 'Årets Greenkeeper' traditionen tro udnævnt.

I år var det Kim Johnsen, chefgreenkeeper i Horsens Golfklub, som løb med titlen som en anerkendelse af hans evne til at dygtiggøre sig og ikke mindst hans store engagement i foreningen.

Kim Johnsen er chefgreenkeeper i Horsens Golfklub. Foto: Horsens Golfklub

” Personen, vi taler om i dag, har været ansat på flere forskellige baner, og fælles for dem alle har der altid kun været respekt, og rosede ord i stor stil.

(Uddrag fra udtalelsen i forbindelse med uddelingen af Årets Greenkeeper 2022)

At det var Kim Johnsen, der kunne gå fra generalforsamlingen med prisen og en sjov karikaturtegning, kom som en overraskelse for ham, fordi der er mange om buddet, men han blev meget glad.

– Det er en form for anerkendelse af det arbejde, man gør. At man gør noget, der er rigtigt. Ros og ris får man rigeligt af på sit arbejde – også hvis folk har haft en dårlig dag, siger Kim Johnsen med et lille grin og fortsætter:

– Men den slags ris og ros er flygtig og afhængig af dagen. Det betyder meget mere, når det er vores egne medlemmer og forening – altså fagfolk – som kommer med anerkendelsen. Det giver lidt ekstra energi.

Fra feriejob til greenkeeper

Kim Johnsen har været fuldtids-greenkeeper siden 2004 med undtagelse af et par enkelte år.

Interessen for golfbanerne er formentlig kommet fra hans far.

– Mine forældre havde et kvæglandbrug, da jeg var lille, men så blev gården solgt i midt-halvfemserne, og min far blev ansat på en golfbane som greenkeeper.

En dag fik jeg tilbudt et feriejob på en golfbane i Vejle, som jeg ikke kunne sige nej til. Efterfølgende udviklede det sig til et studiejob, mens jeg gik på universitetet.

– Og sommeren efter fik jeg igen et feriejob som greenkeeper, fortæller Kim Johnsen.

Kim læste idræt på universitetet, og selv om han var glad for det, blev arbejdet som greenkeeper ved med at have hans interesse.

– Efter anden sommer med feriejob på golfbanen, tænkte jeg: ”Gad vide om det ikke skulle have chancen”, og så valgte jeg at tage orlov og gik i gang med greenkeeping, siger han.

Det første år som greenkeeper arbejdede han fire dage om ugen, og tog så til forelæsning om fredagen.

Det var først efter fem semestre på universitetet, at han ikke kunne lade være med at give efter, og derefter startede han på greenkeeperuddannelsen.

Hans karriere har bragt ham vidt omkring på de danske golfbaner. Først arbejdede han på Hedeland Golfklub, derefter Vejle Golfklub, efterfølgende fik han job som chefgreenkeeper i Heden-

sted, hvor han arbejdede i fire år, og så Århus Golfklub i syv år. Pt. arbejder han på sit femte år i Horsens.

– Der sker lidt, hver gang man rykker rundt. Der er en ny ledelse og nye opgaver, og det udvikler man sig af, siger Kim Johnsen.

Faglig udvikling og udlandsdrømme

Netop hans fokus på at udvikle sig og ikke være bange for at prøve noget nyt blev også bemærket ved udnævnelsen af ham som 'Årets Greenkeeper 2022'.

” Personen i dag har også deltaget som frivillig i udlandet, på Europa touren, og søger konsekvent hele tiden ny viden og udfordringer, som bringer os alle sammen videre i vores livslange uddannelse som greenkeepere.”

(Uddrag fra udtalelsen i forbindelse med uddelingen af Årets Greenkeeper 2022)

Kim Johnsen er glad for de mange erfaringer, han har fået – både i Danmark og i udlandet.

– Hvis jeg var 20 år og skulle starte op igen, ville jeg gøre det samme. Det handler om at komme rundt til mange forskellige golfklubber, mens du er yngre, og så rykke videre til nye faglige udfordringer, når du trænger til udvikling. Du udvikler dig mest ved at prøve noget nyt, og så tage de gode erfaringer med dig og samtidig ændre på metode og ledelsesstil, efterhånden som du bliver klogere, siger Kim Johnsen.

Kim ville gerne have været til udlandet i en længere periode.

– Dengang for 20 år siden kiggede man meget mod England i forhold til greenkeeping, fortæller Kim.

Han søgte derfor ind på en engelsk uddannelse, og han søgte faktisk også arbejde i New Zealand, men det var mere omstændigt for mange år siden, forklarer han.

– Som ung i dag kan du tage en del af din uddannelse i udlandet og få tilskud, siger Kim, men det lykkedes desværre ikke for ham dengang.

Kim Johnsen finder stor inspiration i udlandet blandt andet USA.

– Hvis du godt kan lide managing by data – både med hensyn til fugtighed, greenspeed, rodlængde osv., så kan du lave sammenligning og målrette din pleje. Du kan koble dine handlinger på nogle tal. Det er vi begyndt på i de senere år. De baner i udlandet, man kan følge på Instagram eller Twitter, er typisk baner med mange ressourcer. Vi forsøger at bruge det, der hvor det giver mening. Hvor det betyder noget i forhold til det produkt, vi leverer. Og få det implementeret også blandt medarbejderne, fortæller Kim Johnsen.

– Det handler om at kigge fremad, forklarer han:

– De fleste greenkeepere er glade for at være i naturen, men man skal passe på, at man ikke bare bruger de samme rutiner.

Man kan lige så godt forsøge at implementere de teknologiske muligheder.

Kim Johnsen drømmer om at komme til udlandet, og han havde faktisk planlagt en tur til USA, men så kom coronaen, og han kan allerede nu se, at han ikke når til USA i 2023. For udlandsturene afhænger lidt af, hvor messerne ligger i udlandet, og han har også en familie at passe. Men Kim har blandt andet planer om en tur til Italien til turneringer i 2023.

Et godt job som greenkeeper

Kim Johnsen er glad for, at han valgte en karriere som greenkeeper. Mens mange bliver grebet af at kunne arbejde ude i den frie natur, så var ikke det, der var hovedårsagen for Kim.

– For mig handler det om, at folk bliver glade, og det ser godt ud. Man kan sammenligne det lidt med en gartner, der holder en pæn park. Men i golf er der bare nogle klare standarder og kriterier for, hvordan du kan præsentere din bane, og det er det, der gør det spændende. Det er en sport, du dyrker, og så handler det om at skabe gode forhold for dem, der dyrker den sport, siger Kim og fortsætter:

– Hr. og Fru Danmark skal have en god oplevelse, lige gyldigt hvordan banen er klippet – og det er interessant, fordi du som greenkeeper skal præstere. Men

Til generalforsamling 2022 blev Kim Johnsen udnævnt som "Årets Greenkeeper" og fik overrakt både karikaturtegning og gavekort. Tv. ses Nicholas Juul Andersen, formand DGA, og i midten René Juel Andersen, afgående formand. Foto: Danish Greenkeepers Association

som greenkeepere træffer vi også nogle upopulære beslutninger, synes spillerne måske, men det er vigtige beslutninger for at få banerne til at stå så gode som muligt.

Det spændende i jobbet handler om at kigge fremad og se på, hvordan det kan tilrettelægges, forklarer Kim.

– Hvad er plejeplanen og strategien på den lange bane – flere år frem? Vi kan klippe i døgndrift, og efter en uge står den knivskarpt. Men hvis man vil være nytænkende, er man nødt til selv at gå forrest og være vedholdende i forhold til de langsigtede planer. Og så kan gæsterne godt se værdien i det, forklarer Kim.

En drøm på fagets vegne

Måske netop fordi Kim er så glad for sit

job, drømmer han om, at der bliver set på den uddannelsesmæssige del i greenkeeperfaget, så branchen kan klare sig i fremtiden.

– Udfordringen er at rekruttere medarbejdere. Man skal se på uddannelsen og gøre den mere attraktiv, for vi har faktisk et godt erhverv og nogle gode ting, vi kan tilbyde, men der skal stilles nogle flere faglige krav. Der er dels den naturfaglige del og dels den del med ledelse og kommunikation, som også bliver større, siger han og fortsætter:

– For branchens skyld håber jeg, at der bliver ved med at være medlemmer i klubberne, og det tror jeg, en optimering af uddannelsen på flere parametre kan være med til at bidrage til. **F**

H2Pro[®] DewSmart

Forebyg dug døgnet rundt!

H2Pro DewSmart er udviklet til at forbygge eller reducere dannelsen af dug på græssets blade i perioden med aktivitet.

Finn Linnet Juul - 40 16 50 73
Michael Møller Larsen - 21 74 76 99
www.linds.dk
www.icl-growingsolutions.com

Udviklet, formuleret og produceret af ICL

Det er svært at få en golfbane i verdensklasse-stand med en rive og en skovl

I hvert nummer af Greenkeeperen henter vi nye perspektiver uden for greenkeeperfaget. Her kommer eksperter indenfor forskellige områder med deres synspunkt på et aktuelt emne. Denne gang er det den professionelle golfspiller, Jeff Winther, som deler sin holdning til en pesticidfri fremtid på golfbanerne.

FOTO: HENNING BAGGER - RITZAU SCANPIX

BAGOM

34-årige Jeff Winther er tidligere greenkeeper i Nivå Golfklub. Han spiller på Europatouren på ottende sæson, og han vandt Mallorca Golf Open i 2021. Han tog sine første golfslag som 4-årig og har spillet golf professionelt de sidste 12-13 år.

JEFF WINTHER: PROFESSIONEL GOLFSPILLER

Jeg er ikke ekspert på pesticider, og det er et emne, mange har en holdning til. Men selv om pesticider er udskældt herhjemme, så gør det i nogle tilfælde også noget godt.

For hvis du har en fairway uden mos, ukrudt, bare pletter og svamp, så giver det bare et bedre helhedsindtryk. Når banerne står ny-friserede, skiller de sig ud, og så tiltrækker det den golfivrige, som godt ved, hvad kvalitet er.

Hvis man vil have en golfbane i verdensklasse-stand, hvor folk skal betale toppris i greenfee, så er det svært at klare med helt almindelig pleje med en rive og en skovl.

På Europatouren er jeg vant til at spille på professionelle baner. For eksempel står banerne snorlige i Abu Dhabi, hvor jeg lige har spillet. Jo mere slagflade, du kan få på bolden, jo mere kontrol har du.

En velholdt og tætklippet fairway – for eksempel klippet i 18/20 millimeter – gør det nemmere at ramme Consistent Ball Flight, så bolden flyver bedre.

Svært at måle sig med de bedste i verden
I Danmark har vi ikke nogen golfbaner, der kan måle sig med de 50 bedste i verden.

Du kan dog sagtens spille og bruge banerne, men det er svært at få samme spillelyst i Danmark – man må sætte sine forventninger en del lavere.

Som professionel golfspiller vil jeg mene, at ukrudt altid vil være en ulempe. Det er godt for biodiversiteten, insekterne og bierne,

men det har efter min mening ikke nogen gavn på golfbanen.

De danske greenkeepere har været gode til at skære ned på pesticidforbruget – og det er godt gået, for det er voldsomt meget. Og jeg synes, det er meget imponerende, at man kan vedligeholde den stand, man har.

Greenkeeperne gør en kæmpe indsats

De fleste chefgreenkeepere har så meget stolthed i deres arbejde. De er veluddannede og har styr på deres kram og må bruge nogle andre initiativer end pesticider for at vedligeholde golfbanerne. Jeg synes personligt, jobbet som greenkeeper er det bedste job, jeg har haft.

Om der er lidt ukrudt, mos eller bare pletter på golfbanerne, betyder nok ikke det helt store for de gængse golfspillere. Men hvis de kommer ud i verden og spiller, så tror jeg, forskellen vil være tydelig for dem.

Men der er da også baner i Danmark, som står knivskarpt, som for eksempel Himmerland og Rungsted Golfklub.

Du skal dog ikke rejse langt for at se en forskel på banerne – i Sverige og Tyskland er lovgivningen for eksempel anderledes end i Danmark.

Jeg synes, det er fint, hvis Danmark vil være frontløber på antipesticid brug, men jeg tror ikke, det giver flere golfurister i samme niveau, som andre lande kan diske op med. 🚩

GREENS ROLLER

Markedets
MEST
EFFEKTIVE

- Fås i 2 arbejdsbredder
- Hydrostatisk fremdrift
- Servostyring for optimal manøvredegtighed
- Fuldt flydende valser, der følger konturerne optimalt
- Lav venderadius
- Kraftig HONDA motor
- LED lyskit
- Medfølgende trailer for nem transport

LINDHOLM MASKINER A/S
Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg
Tlf. +45 7244 1112
www.lindholmmaskiner.dk

Lindholm VI STIKKER
Maskiner a/s DYBERE

Jacob skal være med til at sætte fart på den grønne omstilling i golfklubberne

JACOB THOMSEN: BÆREDYGTIGHEDSKONSULENT HOS DGU

Den 1. marts 2023 startede Jacob Thomsen i en nyoprettet stilling som bæredygtighedskonsulent hos Dansk Golf Union.

TEKST: JACOB THOMSEN, BÆREDYGTIGHEDSKONSULENT, DGU, OG KARIN NORMANN, HORTONOM
FOTO: JACOB THOMSEN

1 Hvilken baggrund har du, og hvad har du tidligere lavet?

Jeg kommer fra en stilling som lektor på UCL Erhvervsakademi & Professionshøjskole, hvor jeg har arbejdet med forretningsudvikling.

Oprindeligt er jeg uddannet fra Syd-dansk Universitet med speciale i international virksomhedsudvikling. De sidste fem år har jeg arbejdet særligt med et fokus omkring bæredygtig forretningsudvikling på flere niveauer. Blandt andet med støtte fra Erhvervsstyrelsen og i samarbejde med seks europæiske lande i at nedbringe CO₂.

2 Hvad skal du lave i den nyoprettede stilling?

Jeg skal være med til at formidle de nuværende gode grønne initiativer, samt være sparringspartner i nye praktiske samt strategiske tiltag. Det er min vurdering, at der er stort potentiale i de danske golfklubber i samarbejde med lokale kræfter og netværk til at forbedre og nedbringe

udgifter til for eksempel vand, til at søsætte og teste nye initiativer, der kan styrke den grønne omstilling i klubberne.

Jeg ser frem til samarbejdet med de danske golfklubber, greenkeeperne og bestyrelserne. Det er min forventning og ambition, at vi sammen med greenkeepernes ekspertise og erfaringer kan finde nye grønne løsninger, der ikke går ud over kvaliteten af den 'gode golf oplevelse'.

Min arbejdsform er dialogbaseret, og det er min erfaring, at passion, holdninger og handlekraft findes og igangsættes igennem god dialog og i samspillet med flere kompetencer. Jeg er i skrivende stund i dialog med mit eget netværk fra finanssektoren i relation til, at vi sammen kan kortlægge ESG udviklingen i danske golfklubber.

3 Kan du forklare, hvad ESG udvikling er?

ESG er forkortelsen for de engelske ord Environment, Social and Governance. På dansk kan vi oversætte det til miljøforhold,

socialt ansvar og virksomhedsledelse. Kort fortalt er det en måde at kategorisere ansvarlig og bæredygtig virksomhedsdrift på. I 2024 vil alle de store virksomheder herhjemme gøre brug af disse ESG-mål, og så vil det også komme til de små virksomheder og hermed golfklubberne.

I dag laver golfklubberne jo allerede mange forskellige grønne tiltag. Min opgave bliver at hjælpe klubberne med at få sat ESG-mål på de grønne tiltag, de allerede har iværksat samt finde ny inspiration til udvikling af klubbens grønne omstilling og bæredygtige drift.

4 Har du kendskab til golfbranchen?

Jeg har spillet golf, siden jeg var 13 år, så jeg har 30 års jubilæum i år. Herudover har jeg siddet i bestyrelsen i Kolding og Birkemose Golfklub, så golf har min interesse, og jeg synes, det er et væsentligt område, der har mange muligheder for at bidrage til den grønne omstilling. 🏌️

Hulbor: iPro / HIO

To suveræne hammer hulbor. Meget let at arbejde med og med minimum belastning for arme og skuldre. Skærer de skarpe huller. Vælg mellem den nyeste iPro eller den klassiske HIO.

TDR 350 & POGO+®

Bedste redskaber til måling af vigtige jordbundsforhold, fx spændingsforhold, fugtighed, og temperatur. Begge er med indbygget GPS og Bluetooth.

[Bestil en demo](#)

SANDFILLER

Vertikal-skærer, der opsamler filtaget, fylder samtidig op med sand. Alt i samme træk. Kan indstilles til forskellige dybder. Hurtig recovery.

[Køb eller lej](#)

BAGSKABE

Kundetilpassede bagskabe. Mange forskellige typer og udformninger at tilpasse ud fra, bl. a. med pladedør, i trådnæt, kombi-skabe og pladeskabe i 100% stål. [Kontakt os for rådgivning!](#)

Nye sorter i kampen mod dollar spot og sneskimmel (microdochium)

Afprøvningen af nye sorter til greens i SCANGREEN 2019-22 er netop afsluttet. Her præsenteres resultaterne fra forsøgets sydlige zone, som har mest relevans for danske golfbaner. Vi fokuserer her på rødsvingel uden udløbere (*Festuca rubra commutata*), rødsvingel med korte udløbere (*Festuca rubra littoralis*) og krybende hvene (*Agrostis stolonifera*). Når vi ser på sorternes modstandskraft overfor sygdomme (primært sneskimmel og dollar spot), er der væsentlige forskelle, som kan afgøre, hvilke sorter af de tre arter, vi skal anvende fremover. Denne artikel er en opfølger på midtvejsresultaterne fra SCANGREEN (Greenkeeperen nr. 2, 2021). Resultater fra alle fire teststeder i SCANGREEN 2019-22 kan snart findes på www.STERF.org og på www.scanturf.org.

TEKST: KARIN JUUL HESSELSØE, PIA HELTOFT, ANNE F. BORCHERT, KARIN NORMANN, PER RASMUSSEN OG TRYGVE S. AAMLID

Sydlig zone – Landvik og Smørum

SCANGREEN-afprøvningsgræsarter og sorter til greens i Skandinavien består af fire teststeder, hvor de to i sydlig zone ligger hhv. langs sydkysten af Norge (Forsøgsstationen Landvik nær Kristiansand) og ved Smørum Golfklub nær København.

De to steder repræsenterer ret godt det danske klima, selv om der i Landvik er ca. en grad koldere i gns. om vinteren, og det regner næsten dobbelt så meget som i Danmark.

Forsøgsgrænen i Smørum blev anlagt i foråret 2021, så her har vi kun to års resultater, hvorimod der fra Landvik er resultater fra fire år. Ellers er de to forsøgsgræns helt ens med de samme otte arter og 30 sorter, som omfatter: Rødsvingel (uden og med korte udløbere), hvener (krybende,

alm. og hundee), engrapgræs, alm. rapgræs og alm. rajgræs, hvor langt de fleste sorter er af rødsvingel og krybende hvener. I Smørum klarede rødsvingel uden udløbere sig bedst, men ikke signifikant forskelligt fra engrapgræs, krybende hvener, alm. rajgræs og rødsvingel med korte udløbere.

I Landvik var krybende hvener den bedste art. Begge greens passes efter en protokol tilpasset de forskellige græsarters behov, så gødskning og øvrig pleje i Smørum og Landvik er i store træk ens.

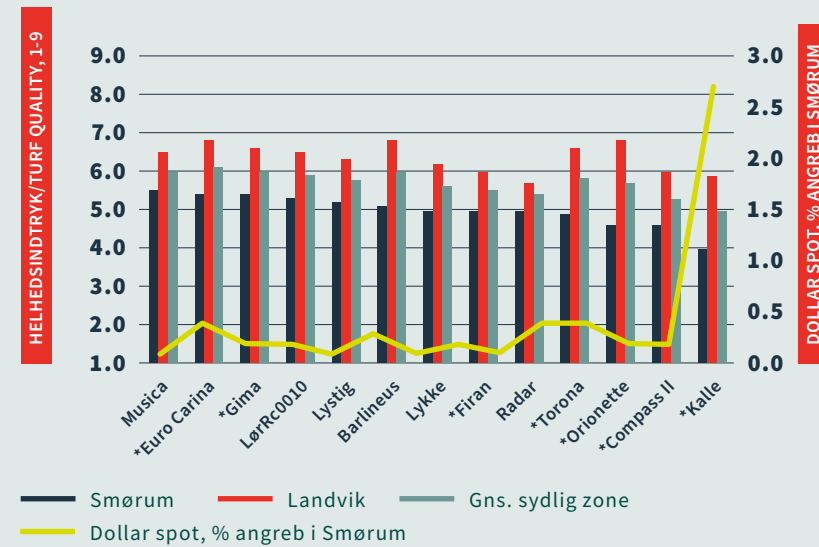
Rødsvingel – forskelle i sneskimmel og dollar spot

Af rødsvingel uden udløbere var der 14 sorter med i forsøget, hvoraf de otte var nye sorter tilmeldt fra forskellige forædlingsfirmaer i Europa og USA, mens seks sorter

var med som kontrolsorter dvs. topsorter fra tidligere år til sammenligning med de nye sorter.

Af rødsvingel med korte udløbere var der 10 sorter, hvoraf to var kontrolsorter og en sort af rødsvingel med lange udløbere, som normalt ikke anvendes på greens. De primære angreb af sygdomme var sneskimmel og dollar spot, mens angreb af rød tråd var på max. 0,5 % dækning af forsøgsparcerellerne. Angreb af sneskimmel på Landvik lå omkring 3-6 % i begge underarter af rødsvingel, mens sneskimmel var meget mere udbredt i rødsvingel med korte udløbere (op til 17 %) i Smørum, hvor det lå omkring 0,5 % i rødsvingel uden udløbere. Angreb af dollar spot blev kun fundet i Smørum med op til 6 % i rødsvingel med korte udløbere.

Rødsvingel uden udløbere – laveste angreb af dollar spot og sneskimmel

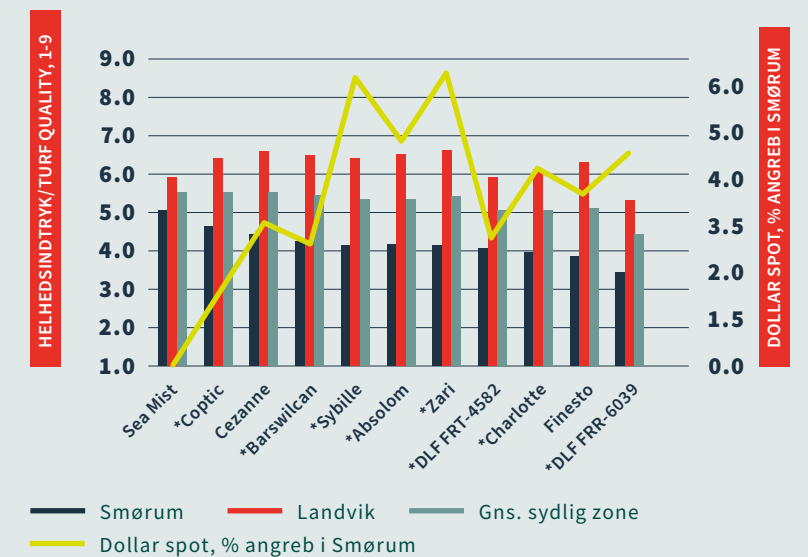

Figur 1: Sorter af rødsvingel uden udløbere. Nye sorter er mærket med *. Helhedsindtryk i Smørum (blå kolonne), Landvik (rød kolonne) og gennemsnit af de to steder (grå kolonne). Gul linie viser % angreb af dollar spot, som kun blev registreret i Smørum. Bemærk at helhedsindtryk (Skala fra 1 til 9, hvor 9 er bedst) generelt er vurderet højere i Landvik end i Smørum. Årsagen er, at det er forskellige personer, der udfører vurderingerne samt lokale vækstforhold.

De bedste nye sorter var begge steder Euro Carina og Gima, men de var dog ikke signifikant forskellige fra nogle af kontrolsorterne for eksempel Musica og Barlineus. Resultaterne fra Smørum viste, at rødsvingel uden udløbere generelt har en bedre modstandskraft overfor dollar spot med angreb på max. 0,4 % (figur 1). Undtagelsen var Kalle, som havde 2,7 % dollar spot. Kalle havde også større angreb af sneskimmel i Smørum end de øvrige sorter.

De to forsøgsgræns er helt ens med de samme otte arter og 30 sorter.

Rødsvingel med korte udløbere – store forskelle i angreb af dollar spot og sneskimmel

Figur 2: Sorter af rødsvingel med korte udløbere. Nye sorter er mærket med *. Helhedsindtryk i Smørum (blå kolonne), Landvik (rød kolonne) og gennemsnit af de to steder (grå kolonne). Gul linie viser % angreb af dollar spot, som kun fandtes i Smørum. Bemærk at helhedsindtryk (Skala fra 1 til 9, hvor 9 er bedst) generelt er vurderet højere i Landvik end i Smørum. Årsagen er, at det er forskellige personer, der udfører vurderingerne samt lokale vækstforhold.

I rødsvingel med korte udløbere var der som nævnt angreb af dollar spot på forsøgsgrænen i Smørum (max. 6,3 %) (figur 2 og foto 1). Her viste den nye amerikanske sort Sea Mist den bedste resistens med angreb på kun 0,1 %. Til sammenligning havde den nærmeste sort Coptic angreb af dollar spot på 1,6 %. Sea Mist havde også det laveste angreb af sneskimmel (0,3 %) i Smørum. Dette betød, at Sea Mist var topsorten i Smørum med helhedsindtryk signifikant bedre end de øvrige sorter (med undtagelse af Coptic). På Landvik klarede kontrolsorten Cezanne og den nye sort Zari sig bedst med højest helhedsindtryk (figur 2). Sorten DLF FRR-6039, som er en rødsvingel med lange udløbere, klarede sig dårligst begge steder. Til trods for en stor indsats i forædlingsarbejdet ligger rødsvingel med lange udløbere stadig et stykke bagud rent kvalitetsmæssigt i forhold til de to andre underarter - rødsvingel uden og rødsvingel med korte udløbere.

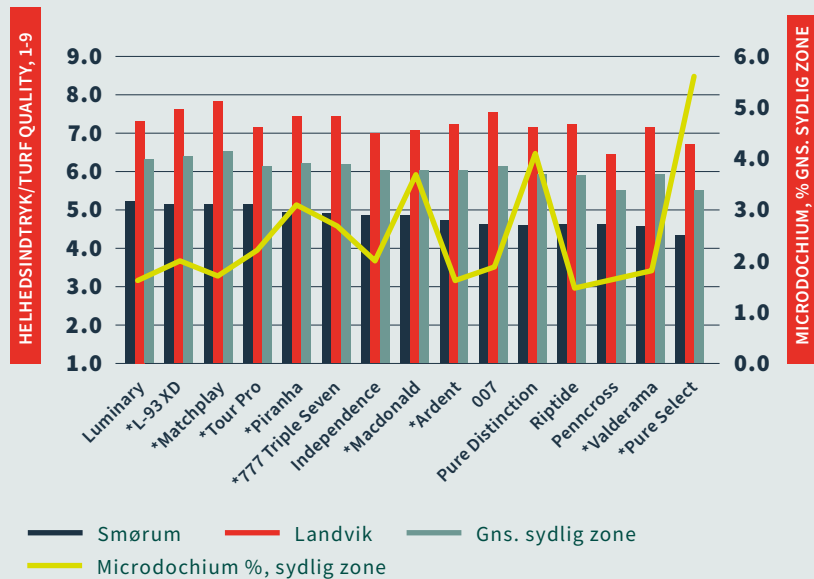

Foto 1: Angreb af dollar spot og rød tråd i sorten Kalle i SCANGREEN i Smørum. De mere veldefinerede små pletter er angreb af dollar spot. Den diffuse plet ud for blyanten er angreb af rød tråd. Foto: Karin Normann, 6. oktober 2022.

Foto 2: Oversigt over sorter af krybende hvene i Smørum med angreb af sneskimmel (microdochium). Foto: Karin J. Hesselsøe, marts 2022.

Krybende hvene – forskelle i angreb af sneskimmel

Figur 3: Sorter af krybende hvene. Nye sorter er mærket med * Helhedsindtryk i Smørum (blå kolonne), Landvik (rød kolonne) og gennemsnit af de to steder (grå kolonne). Gul linie viser % angreb af sneskimmel (microdochium) i gennemsnit i sydlig zone (Smørum og Landvik). Bemærk at helhedsindtryk (Skala fra 1 til 9, hvor 9 er bedst) generelt er vurderet højere i Landvik end i Smørum. Årsagene, at det er forskellige personer, der udfører vurderingerne samt lokale vækstforhold.

Af krybende hvene blev der testet 15 sorter (ni nye og seks kontrol). Resultaterne viste store forskelle i angreb af sneskimmel (ml. 1,5 og 5,5 %) (figur 3 og foto 2), men de fleste af forskellene var ikke signifikante. Når det gjaldt vinterskader generelt havde Pure Select signifikant større vinterskader end de øvrige sorter i Smørum.

Denne sort havde også væsentligt større angreb af sneskimmel i Landvik. Af de nye sorter klarede Matchplay, L-93 XD, 777 Triple Seven og Piranha sig bedst i både Smørum og Landvik. 🏆

PN MASKINER A/S

BELBOTICS ROBOTMASKINER

Græsklippere og boldopsamler

Klipper op til 75.000 m²

GPS uden wire

- KLIPNING/KØRSEL I LIGE LINJER
- HØJ YDEEVNE
- CENTIMETER PRÆCISION
- ROBUST MATERIALE
- STYRING VIA APP

Belrobotics

NEW HOLLAND BOOMER 55

Ny kompakttraktor

- ✓ 55 hk stage V motor
- ✓ Hydrostatisk transmission m. fartholder
- ✓ Instrumentpanel med hastighedsmåler
- ✓ Servo-aflastning i kørepædaler
- ✓ EZ Funktion (motor-omdr. følger pedaltryk på kørepædaler)
- ✓ Gribeklør på liftarme
- ✓ Kabine med AC
- ✓ Auto til- og frakobling af PTO ved hæve/sænk af bagerste lift
- ✓ PTO omdrejning-styring (to hastigheder)
- ✓ PTO 540/540E/1000 omdr./ min.
- ✓ 2 stk. midt-monteret hydraulikudtag (joystik)
- ✓ 2 stk. fjernventiler i bag

trimax MOWING SYSTEMS

MULTI-LIFT SYSTEM

5 løftefunktioner inklusiv:

- ✓ Individuelt løft af begge sideklippede
- ✓ QuickLIFT løfter alle klippede lidt fra jorden for overkørsel af forhindringer
- ✓ BiLIFT kun klipning med bagerste klippede
- ✓ Transport Mode løfter alle tre klippebord for vejtransport

Campey TURF CARE SYSTEMS

UNIVERSE ROTOR

Fjern organisk affald

Kontakt for mere info

Ejner Lauridsen
T 2145 6010
el@pn-maskiner.dk

Opfordring fra en kollega: Søg hjælp, når det gør ondt!

I en travl greenkeeper-hverdag kan det virke uoverskueligt at ringe til en læge, en fysioterapeut eller noget tredje, hvis kroppen brokker sig lidt. Men førstemand på Give Golfklub, Michael Bertelsen, mener, at han og hans kollegaer skal blive bedre til at gøre noget, når det kommer til deres helbred.

TEKST: KRISTINE BUSKE
FOTO: GIVE GOLFKLUB

Michael Bertelsen begyndte at mærke en spænding ud i fingrene. Som om de sitrede, og hænderne til sidst blev helt følelsesløse. I starten slog han det hen.

Som sportsmenneske og med fysisk arbejde tænkte han, at det nok ville forsvinde af sig selv. Men det blev værre. Og efter nogle måneder måtte han give sig.

Michael gik til lægen. Han blev henvist til en rygspecialist i Fredericia, som foretog en MR- og en CT-scanning.

Det viste sig, at syvende nakkehvirvel havde sat sig fast og pressede på en af nervebanerne, og gjorde man ikke noget nu, ville det kræve en operation, hvor man ville lægge en skive ind mellem nakkehvirvlerne.

På det tidspunkt kunne Michael ikke længere holde til at arbejde på golfbanen i Give. Han kunne ikke sidde på en maskine og klippe greens og fairways, fordi smerterne i nakken var for store. Han kunne knap holde fast om rattet på grund af de sovende fingre. Han var tvunget til at sygemelde sig i 14 dage.

– Jeg fik en god opbakning fra min arbejdsplads. Det betyder meget, at de viser, at de også går op i, hvordan jeg har det, fortæller Michael Bertelsen.

Vil inspirere andre

Kiropraktik og nogle øvelser var det, der skulle til, så Michael kunne komme tilbage til sine greens. Nu fortsætter han med sine

” Jeg tænker selv, at tingene nok bare går over af sig selv. Men det gør de altså ikke.

øvelser for at holde problemet nede og husker at lytte til sin krop.

– Jeg prøver at tænke på at bruge kroppen mere, når jeg skal dreje mig og ikke kun nakken.

Michael har skrevet et opslag i chef-greenkeepernes Facebook-gruppe med sin historie. Han håber nemlig at påvirke sine kollegaer, der ligesom ham ikke er så gode til at reagere, når kroppen sender signaler.

– Det er vigtigt, at du tager hånd om problemerne, inden det er for sent. Det er dit eget ansvar. Og har du en sundhedsforsikring gennem arbejdspladsen, så benyt den, så snart problemet opstår eller gå til læge, hvis fysioterapeut og den slags ikke kan gøre det, siger Michael og tilføjer:

– Jeg tænker selv, at tingene nok bare går over af sig selv. Men det gør de altså ikke, og gør man ikke noget, risikerer man, at det bliver meget værre. 🚩

Sådan passer du på din krop på arbejdspladsen

Tunge løft, akavede arbejdsstillinger og arbejde på maskiner. Greenkeeperfaget kan være hård kost for kroppen. Vi har talt med fysioterapeut, Thomas Höfelsauer, som kommer med gode råd til, hvordan du passer på dig selv.

TEKST: KRISTINE BUSKE | FOTO: ADOBE STOCK

Buttom line er, at din egen fysiske form er afgørende, når du har belastende arbejde.

Når greens, baner og den omkringliggende natur skal passes, kan det ikke undgås, at du som greenkeeper kommer ud i forskellige fysiske belastende arbejdsstillinger. Thomas Höfelsauer er fysioterapeut blandt andet med speciale i ergonomi og arbejdsmiljø og har som golfspiller også set, hvad det er for nogle arbejdsopgaver, greenkeeperne udfører på banen. Han mener, at det fysiske arbejdsmiljø blandt greenkeeperne bør tages seriøst.

– Det vil typisk være ryg, nakke og knæ, som greenkeeperne belaster i deres arbejde, og det er vigtigt at tænke forebyggelse for at undgå at nedslide sig selv for tidligt, forklarer Thomas Höfelsauer.

Planlæg de tunge løft

Der findes mange hjælpemidler derude, som man som arbejdsplads kan investere i. Men ifølge Thomas Höfelsauer er det sjældent en effektiv løsning.

– Buttom line er, at din egen fysiske form er afgørende, når du har belastende arbejde. Det bedste, du kan gøre, er, at du selv holder dig i form for eksempel med styrketræning, så din krop bliver stærkere og mere modstandsdygtig, fortæller Thomas Höfelsauer.

I løbet af arbejdsdagen er der også flere ting, du bør være opmærksom på.

– Ligesom en vægtløfter aldrig vil starte med sin maxvægt uden at varme op først,

kan det også være en god idé at planlægge de tunge løft midt på dagen, hvor din krop er varm. Husk at gå ned i knæene, så du bruger lårene i stedet for ryggen, og hold dit naturlige lændesvaj, så du ikke bukkes i ryggen. Det er også vigtigt med påklædning, der holder dig varm især omkring ryg, lænd, mave og knæ, og husk gode knæpuder, når du roder rundt på jorden, lyder rådene fra Thomas Höfelsauer.

Selvom det kan lyde besværligt i en travl hverdag, anbefaler han desuden at lægge en plan ved tunge løft, hvor du har god plads omkring dig, så du ikke pludselig er fanget midt i et uheldigt løft.

Tal med arbejdspladsen

Selvom greenkeeperarbejdet primært består af fysisk arbejde, så er der også arbejdsopgaver, hvor man kan falde i

samme fælde som kontoransatte – at sidde og hænge.

– Sid ret op i sædet på maskinerne eller i stolen ved skrivebordet. Jo mere, du hænger, jo mere belaster du ryggen – især på maskinerne, hvor du kan køre henover bump, som stråler op i ryggen, forklarer Thomas Höfelsauer.

Thomas Höfelsauer mener, at du kommer langt, hvis du selv tager dine forholdsregler. Alligevel anbefaler han, at arbejdspladsen tager et ansvar for arbejdsmiljøet, og er det ikke tilfældet, bør du selv åbne op for en snak.

– Klubberne skal have tæt dialog med greenkeeperne om deres behov. Hvis man ønsker at investere i hjælpemidler, skal man inddrage greenkeeperne for at sikre, at det også er løsninger, som fungerer i praksis. **F**

FÆLLESSKAB: ARBEJDSMILJØ

5 GODE RÅD FRA FYSIOTERAPEUTEN

- Tænk i opvarmning. Planlæg de tunge løft midt på dagen, hvor kroppen er varm
- Planlæg dine løft, så du kan bevæge dig korrekt og ikke bliver fanget på for smal plads
- Hold kroppen varm med den rette påklædning
- Sørg for at være i en nogenlunde fysisk form for at din krop bedre kan stå imod det fysiske hårde arbejde
- Tal med din arbejdsplads om, hvad der kan gøres for at optimere dine fysiske forhold i løbet af arbejdsdagen

SEEDS & SCIENCE

DANMARKS STÆRKESTE GRÆSBLANDINGER TIL TEESTEDER

- Hurtig reetablering
- Høj slidstyrke
- Stress- og sygdomstolerant

Følg os på facebook og bliv opdateret på professionel pleje af golfbaner. Søg efter: DLF plænegræs

Kontakt din konsulent for mere information: Per Knudsen · Mobil 4011 9505

Naturen og naturlige installationer på din golfbane

Dagbog fra Uge 5 kurset

Efter at bestyrelsen i nogle år havde afventet, hvad der var af ønsker til uge 5/6 kurset, valgte vi i efteråret 2022 en anden strategi. Vi drøftede nogle emner i bestyrelsen. Jeg havde netop 'bøvlet' med opførelse af et lynshelter og brugen af vores vandreservoir i min dagligdag, så emnet kom som et godt bud på et 3-dages kursus på Sandmosen. Jeg påtog mig opgaven, da emnet interesserer mig, og jeg vil dele mine erfaringer med andre.

HENNING NISSEN: CHEFGREENKEPER, SKANDERBORG GOLFklub

TEKST: HENNING NISSEN, KASSERER I DGA OG CHEFGREENKEPER I SKANDERBORG GOLFklub
FOTO: HENNING NISSEN

At lægge kurser i uge 5 eller 6 er et supergodt tidspunkt for greenkeepere. Vi har ikke travlt med at gøre vores baner vinterklare, og vi er endnu ikke begyndt at klargøre vores baner til den kommende sæson. Med andre ord – alt ånder fred og idyl.

Jeg valgte, at kurset skulle være fra tirsdag morgen til torsdag middag – ligesom DGA-ugen, da jeg synes, tiden er passende. Jeg var tovholder på seminaret og allierede mig med Henrik (mekaniker fra Lyngbygaard) og Allan Brandt fra DGU, som var der under hele kurset.

PROGRAM FOR UGEN:

- Tirsdag** Henrik hele dagen med Natur og biodiversitet på golfbanen
- Onsdag** Ekskursion i Naturnationalpark Tranum indtil middag, over middag Henning med 'Lynshelter fra idé til virkelighed' – herefter Kim Bertelsen fra Electricron omkring det tekniske i lynsikring
- Torsdag**
 - Vandreservoir
 - Kort gennemgang af Hennings anlæg i Skanderborg, Jack fra Odense om sit reservoir og omkring udvidelser af sine søer
 - Klaus Kappel fra Nordvestjysk golf om sit igangværende projekt med at udgrave reservoir for at udnytte grundvand til overfladevand
 - Kenny og Lars fra Agrometer om de tekniske installationer i forbindelse med reservoir
 - Ole Rasmussen fra Jagt & naturpleje om pilerens af søer ved hjælp af pileøer

En masse hygge om aftenen.

Natur og biodiversitet på golfbanen

Da Henrik lagde ud med sit foredrag om naturen på vores golfbaner, åbnede der sig en helt ny verden for os. Det er simpelthen utroligt, hvad en 'mekaniker' ved om alle former for natur. Det gælder insekter, smådyr, padder, fugle, sommerfugle og meget andet.

Han fortalte blandt andet om, hvor mange dyr og insekter der var uddøde, og hvor mange der var tæt på udryddelse. Det var chokerende.

Han fortalte om oprindelige arter indenfor for eksempel okser og heste og fortalte om projekter, hvor der var sat heste ud til afgræsning eller for at leve som vilde heste – i for eksempel Molslaboratoriet.

Henrik fortalte også om nogle projekter hjemme hos ham selv med tre forskellige måder at lave en blomstereng på.

Vi hørte om ugler, der kunne spise muldvarpe, og hvilke typer uglekasser man skal bruge. Vi hørte om naturligt forekommende rovbiller, som Henrik har set kan spise forskellige orme i sin egen have. Der var også viden om hvepse og bier.

Henriks materiale er slået op på DGA's Facebookside.

” Efter dette foredrag er der ingen tvivl, at alle baner bør have lynshelters.

Alle mand i regntøj. Her ses Lars fra Simons Golf i regntæt udstyr.

Klaus Kappel fra Nordvestjysk Golfklub

Allerede første dag måtte vi lave programændring, da vejret truede med 15 mm regn onsdag formiddag. Vi valgte derfor at tage på ekskursion i Naturnationalpark Tranum.

Vi kørte ud til Overklit Sø og gik en tur på ca. syv km i regn og rusk.

Lynshelter fra idé til virkelighed

Onsdag var emnet 'Lynshelter fra idé til virkelighed'. Henning fortalte om valg af lynshelter, ansøgninger hos myndigheder, ansøgning om tilskud og faldgruber undervejs i processen.

Kim fra Electricron (virksomhed som lysesikrer alt fra militære anlæg, sygehuse mm.).

Det var meget informativ og lidt chokerende, hvor meget kraft der er i et lyn.

Efter dette foredrag er der ingen tvivl, at alle baner bør have lynshelters.

Allan Brandt fra DGU viste billeder af shelters fra baner i

Henrik fra Lyngbygaard

Det er vigtigt for os greenkeepere at få ny viden tilpasset den enkelte og lige så vigtigt er det at pleje vores netværk og udbygge dette.

Danmark. Der var en chef, der så sit eget shelter og med den nye viden skulle han bare hjem og rive det ned og lave nyt shelter med korrekt sikring.

Erfaringer med vandreservoir

Torsdag var emnet 'Vandreservoir'. Henning fortalte lidt om sit reservoirs opbygning.

Jack fortalte om sin proces med at udvide sit anlæg, og hvilke besparelser det vil give ham.

Så kom Klaus fra Nordvestjysk Golf på banen. Hans bane ligger i Nationalpark Thy og har en del restriktioner. Han havde betalt 280.000 kr. i afgift for sit oppumpede vand. MEN hvis han nu kunne få vandet til selv at komme op, så var det GRATIS overfladevand. Han fortalte om ansøgninger, gravearbejde og erfaringer hidtil.

Klaus er ikke helt færdig endnu, da han har fundet ud af, at han skal grave større og dybere for, at sandet ikke falder ned over kridtet.

Kenny fra Agrometer fortalte om alt det tekniske i at forbinde reservoir med vores pumpestationer. Der var gennemgang af priser, produkter og gode ideer.

Vi sluttede af med Ole fra Jagt og naturpleje. Han havde en pileø med. En pileø er et bundt af pilegrene. Når du lægger pileøen ud i en sø, så vil de nederste sovende knopper på grenene skyde med rødder, som kan opsuge en masse næring fra vores søer og dermed mindske vækst af alger og planter. Pileøer kan bruges flere

år i træk. Bundterne skal blot tages ind en gang om året, og toppen skal beskæres tilbage. Det var et spændende indlæg, og der blev afgivet en del ordrer på pileøer.

Hvad får vi ud af uge 5 kurset?

Der var virkelig meget snak, hygge og vidensdeling om aftenen, når der sad 20 mand om et bord over en kop øl/glas rødvin.

Det er vigtigt for os greenkeepere at få ny viden tilpasset den enkelte og lige så vigtigt er det at pleje vores netværk og udbygge dette. Det er til gavn for os alle sammen. 🍷

MODEL XR700
336 cm klippebredde

BUILT IN THE USA

7 STK. 53 CM. FLEXSKJOLDE ■ SUVERÆN I ONDULERET TERRÆN MINIMERER SKALPERING ■ PRÆCISION SOM EN FRONTKLIPPER

XR700 leverer den højeste klippekvalitet der er mulig for Pto drevne rotorklippere. Et contourklipperbord med 7 flexskjolde på 53 cm. giver en totalbredde på 336 cm. Budgetansvarlige kunder som ejer en lille kompakttraktor sparer betragteligt

på indkøbsprisen sammenlignet med specialklippere til samme opgaver. Samtidig leverer den bugserede model manøvreedygtighed af meget høj kvalitet.

BOOK TID FOR DEMO NU OGSÅ ZERO-TURN PÅ LAGER

Maskinmægler.dk Mobil: +45 40301212/40106004 Mail: bth@maskinmægler.dk

dga Solum er medlem af DGA VIP Erhvervsklub

Solum®

Topprodukter til golfbaner

- GreenMix
- TeestedMix
- BoldMix
- D-GroMix
- Kvartssand
- Bunkersand

Vi er specialister i græs og er landsdækkende leverandør af vækstmedier, topdres, sand og maskinydelser til golfbaner.

Produkterne er kontrollerede og dokumenteret fri for urenheder, ukrudt og vækstsygdomme og vækstprodukterne er med høj mikrobiel aktivitet.

Kontakt
Claus Svenstrup Nielsen
Tlf. 21 61 30 45
Email: csn@solum.dk
solum.dk

i BRØNDERSLEV GOLFKLUB

Sådan kan der rekrutteres nye greenkeepere

– Et samarbejde med det lokale jobcenter kan være en rigtig god vej

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION
FOTO: JENS CHRISTENSEN

At det er svært at skaffe god arbejdskraft til greenkeeperbranchen, er efterhånden ikke nogen hemmelighed. Det er ikke sjældent, at vi hører om jobopslag med et meget begrænset ansøgerfelt, og i nogle tilfælde kommer der slet ingen ansøgere. Med de mange fremtidige krav til greenkeepere er det en vigtig opgave for golfbranchen at kunne skaffe kvalificeret arbejdskraft. Det er ikke nemt, men heldigvis findes der i dag jobcentre i de enkelte kommuner, som kan hjælpe til med denne opgave.

Det lokale jobcenter kan hjælpe

En god og let vej til at få kvalificeret arbejdskraft kan være at tage fat i det lokale jobcenter. De er sat i verden for at skaffe ledige i job i et tæt samarbejde med virksomheder. For at få det bedst mulige samarbejde skal man som golfklub have gjort sig nogle gode overvejelser i forhold til den medarbejder, man søger. Jo mere klar golfklubben er i sine ønsker, jo lettere vil det være for jobcentret at se, om de har nogle gode kandidater, som passer. Overvejelser omkring for eksempel antal

I en tid, hvor arbejdskraften er begrænset, kan det måske godt være en fordel at se ud over kommunegrænsen.

arbejdstimer, arbejdsopgaver og evt. krav til sprog, kørekort etc. vil være relevante overvejelser, inden golfklubben tager kontakt til jobcentret.

Når kontakten til jobcentret er taget, aftales samarbejdet mellem jobcentret og golfklub. I første omgang vil jobcentret matche golfklubbens ønsker direkte med deres database og finde frem til relevante kandidater, som der kan kontaktes.

Søg efter medarbejdere uden for egen kommune

Hvis man som golfklub ønsker, at jobcentret også søger efter kandidater udenfor deres egen kommune, kan dette sagtens lade sig gøre, men man skal som golfklub huske at gøre jobcentret opmærksom på, at man ønsker dette. Der kan være mange fordele ved at få en medarbejder fra egen kommune, men i en tid, hvor arbejdskraften er begrænset, kan det måske godt være en fordel at se ud over kommunegrænsen.

Flere fordele ved brug af jobcentret

Den første åbenlyse fordel ved at bruge jobcentret er, at dette er gratis for golfklubben. En yderligere fordel ved at bruge jobcentret er, at deres kandidater oftest kan starte med det samme, og at der i nogle sammenhænge kan være mulighed for at lave en ulønnet praktikperiode på fire uger, hvor man kan se hinanden an.

Jobcentre har ofte flere folk med flair for det grønne, så det kan være et rigtig godt sted at starte søgningen efter en ny kollega. Der er selvfølgelig også den ikke uvæsentlige pointe, at man som golfklub er med til at hjælpe nogle personer ud på jobmarkedet igen og dermed også tage et socialt ansvar.

Og en lille afsluttende bonus-info. Golfklubben kan også altid lægge et stillingsopslag gratis ud på jobnet.dk via JobAG, der er en del af jobcentrenes tilbud, som de ledige ofte bruger som platform til at finde nye spændende job.

Jeg håber, at denne lille artikel kan være en appetitvækker til et endnu bedre samarbejde mellem golfklubber og jobcentre, som, jeg ved, allerede finder sted rigtig mange steder. Og skulle dette ikke være tilfældet, ja så er det bare om at komme i gang og se, hvad det kan bringe af endnu flere dygtige greenkeepere til golfbranchen. **F**

Vejen til en grøn fremtid
www.rts.dk

EN GRØN FREMTID...
GREEN, Teested, bunker, driving range, forgreen, FAIRWAY, pot bunker, rough...

BLIV GREENKEEPER HOS OS

ELLER UDDAN DIG TIL MELLEMLERER

Læs mere om vores uddannelser og AMU-kurser på www.rts.dk eller scan koden.

Roskilde Tekniske Skole
Vilvorde
Kegevej 131
4000 Roskilde
46 300 400

Danmarks største jordbrugsskole med masser af arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelser inden for alle grønne fag.

Mesterlære

Gør som mange golfklubber gør i dag – ansæt din nye greenkeeperelev i mesterlære.

Få en god dialog om alle fordelene med:

Annie Sønderby
Virksomhedskonsulent
Tlf. 2120 7196
ansb@amunordjylland.dk

Marcus er i mesterlære hos Jelling Golfklub.

AMU Nordjylland Sandmoseskolen

Tlf. 9633 2626 | www.amunordjylland.dk

Pilotforsøg med udsprøjtning af nyttige mikroorganismer viser lovende resultater mod svampesygdomme

I 2018 fik den sydlige fransktalende del af Belgien også kaldet Vallonien et totalt forbud mod brugen af pesticider på golfbaner. Ifølge Valentine Godin, bæredygtighedskonsulent i det Vallonske Golf forbund, var overgangen til pesticidfri pleje hård for greenkeeperne. De følte sig fortabte og viste ikke, hvor de skulle begynde med at finde nye alternative metoder til plejen. Derfor er Valentine Godin og det Vallonske Golf forbund nu gået ind i kampen for at finde nye pesticidfrie metoder til pleje af golfbanen.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM
FOTO: VALENTINE GODIN

Den 1. juni 2018 var det slut med at bruge pesticider på de Vallonske golfbaner. Det betød, at alle kemiske, men også biologiske midler blev taget væk natten over. Greenkeeperen skulle nu til at vænne sig til at pleje golfbanen på en helt ny måde.

Hvad har pesticidforbuddet betydet for branchen og greenkeeperne?

– Pesticidforbuddet efterlod branchen og greenkeeperne i stor frustration. Forud for forbuddet havde golf forbundet forsøgt at få en konstruktiv dialog med myndighederne, men dialogen kom aldrig rigtigt i gang. Greenkeeperne følte derfor, at forbuddet blev trukket ned over deres hoveder, uden de blev hørt, fortæller Valentine Godin.

Tilbage stod en branche, som var dybt frustrerede. Valentine forstår godt greenkeepernes frustrationen. Myndighederne tog ikke branchen med på råd, men besluttede selv, at der skulle komme et totalt forbud mod brugen af pesticider.

– Jeg synes ikke, det var en fair behandling branchen fik. I dag har vi produkter, der må bruges til for eksempel produktion af jordbær, men som greenkeeperne ikke må bruge på banen. Det er svært at forstå logikken i det. Jordbærerne spiser vi, men vi spiser jo ikke græsset! Nu kæmper Valentine for, at branchen får den dialog med myndighederne, som de aldrig fik op til forbuddet.

Men hvad vil du opnå med at få myndighederne i tale nu, hvor forbuddet er indført ved lov. Tror du, I får mulighed for at få for eksempel et pesticid tilbage?

– Jeg er ikke tilhænger af brugen af pesticider, jeg vil bare gerne have en retfærdig behandling af branchen, for branchen blev slet ikke hørt, da forbuddet blev vedtaget i 2018. I 2024 skal der være valg til parlamentet igen, og her håber Valentine på, at der kommer en ny regering, som vil være lydhøre overfor branchen og tage den dialog med dem, som de aldrig fik.

– Jeg vil bare gerne have, at branchen får en fair behandling, afslutter Valentine.

Hvordan har overgangsperioden været?

– Overgangsperioden, hvor greenkeeperen skal til at begynde med en helt ny plejestrategi, er den sværeste. Nye løsninger på udfordringerne kommer jo ikke natten over. Greenkeeperne vidste jo godt, at forbuddet kom, så mange gik og lavede små forsøg for dem selv, men der findes jo ikke nogen hurtige og magiske tricks til at bekæmpe svampe og ukrudt med. I dag har greenkeeperne hver deres opskrift på, hvordan de gør hjemme på deres bane.

Hvad siger golfspillerne?

– I perioder har greens lidt meget, og golfklubberne har også tabt medlemmer og penge på, at vi har fået et totalt forbud mod at bruge pesticider. Nogle golfspillere kører for eksempel til Holland, hvor det stadig er muligt at bruge pesticider i et vist omfang.

Valentine Godin, bæredygtighedskonsulent i det Vallonske Golf forbund i Belgien, har ansvaret for et forsøg, hvor brugen af nyttige mikroorganismer testes på greens for at styrke det sunde mikroliv i greenen. På billedet er Valentine i gang med at måle væsken med mikroorganismerne af, før de blandes ned i vand og udsprøjtes på forsøgsarealet.

Det er dog mit indtryk, at golfspillerne er ved at vænne sig til mere ukrudt på banen. Golf forbundet lancerer om kort tid en kampagne, hvor de vil informere om udfordringerne med baneplejen uden brug af pesticider. Det er nødvendigt, at golfspillerne skal informeres om vilkårene på banerne. Vi får jo ikke baner, som i Spanien eller andre steder, hvor de må sprøjte. Det er en vigtig pointe, siger Valentine.

Hvilke udfordringer er de største?

– Mælkebøtte på fairway. Det ville jeg gerne finde et middel mod, svarer Valentine. Kløver derimod, synes hun ikke, er noget større problem. Greenkeeperen sænker klippehøjden, så blade og blomster klippes længere ned, så de syner mindre, og golfboldene forsvinder ikke helt ned i tuerne af kløver.

Hertil kommer svampesygdomme som dollar spot og sneskimmel. I Vallonien har de haft dollar spot på golfbanerne i mange år. Greenkeeperne vælger derfor græsarter og sorter, som ikke så nemt bliver angrebet af svampene, og derfor tilstræber størsteparten af baner at have Krybende hvene, da den er den mest modstandsdygtige græssort overfor svampesygdommen dollar spot. Sneskimmelen bøvler golfbanerne også en del med, da svampen trives fortrinligt i det milde og fugtige klima, de har i Vallonien om efteråret og vinteren.

Ellers er det den langsigtede pleje, som de må ty til. Gødning, topdressing og luftning af vækstlagene, som vi også kender herhjemme. Der findes ingen magiske løsninger eller lette veje at gå for at løse udfordringerne med svampeangrebene.

Pilotforsøg med gode mikroorganismer

Derfor er Valentine Godin og den Vallonske Golfunion nu gået ind i kampen for at finde nye plejemetoder til pleje af den pesticidfrie golfbane. Sidste år lavede hun et pilotforsøg på en enkelt green med udsprøjtning af nyttige mikroorganismer. De nyttige mikroorganismer får hun fra jordprøver fra eksisterende greens. I et laboratorium bliver mikroorganismerne oprenset og opformeret. De opformede mikroorganismer udsprøjtes på greens igen. De nyttige mikroorganismer skal være med til at opbygge et sundere og stærkere græs, som bedre kan modstå sygdomsfremkaldende svampe. Det minder lidt om metoden med kompost the, som nogle greenkeepere herhjemme tidligere har forsøgt sig med. Denne metode er dog mere raffineret, da Valentine specifikt udvælger bestemte nyttige mikroorganismer, som oprenses og opformeres.

Og det lille pilotforsøg har vist lovende resultater, fortæller Valentine. I de behandlede parceller så hun op til 80 % reduktion af sygdomsfremkaldende svampe sammenlignet med kontrolparcellen.

Hun er dog godt klar over, at et forsøg på en enkelt green ikke er nok til at overbevise branchen om en effekt, så derfor vil hun skalere forsøget op og teste metoden på otte forsøgsarealer i 2023. Forsøget får støtte fra blandt andet R & A i Skotland og IFG (The International Golf Federation), så interessen for forsøget rækker ud over den Vallonske grænse.

Ud over at lave forsøg med tilsætning af nyttige mikroorganismer vil Valentine også lave forsøg med tilsætning af forskellige jordforbedringsmidler til greens som for eksempel cerolit. Den sidste del af forsøget omhandler måling af luftskiftet/iltindholdet i vækstlaget (måling af redoxpotential).

Hvad er dit bedste råd til de danske greenkeepere, som måske også risikerer at stå overfor et forbud mod at brugen af pesticider i fremtiden?

– Det er afgørende at finde nye plejemetoder til den pesticidfrie golfbane. Derfor mener jeg, vi skal have flere on-site forsøg på banerne, så vi kan få flere erfaringer med forskellige plejemetoder. Mit bedste råd vil derfor være at komme i gang med at lave forsøg ude på banerne. Jo før, I kommer i gang med forsøg, jo bedre, afslutter Valentine Godin. 🇫

TEMA: FREMTIDENS GOLFBANER UDEN PESTICIDER

I Belgien har de to regioner Flandern og Vallonien hver sit lokale golf forbund, som tager sig af de regionale anliggender for golfsektoren. De internationale anliggender ligger i regi af Det kgl. Belgiske Golf forbund.

AFGolf (Association Francophone Belge De Golf) i Vallonien har: 38 golfklubber og 30.000 golfspillere

Golf Vlaanderen har: 53 golfklubber og 48.000 golfspillere

Kilde: Valentine Godin

Biologisk bekæmpelse af stankelbenslarver

- Praktiske erfaringer med nematoder og Gnatrol

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION
 FOTO: TORBEN KASTRUP PETERSEN

Kemi til bekæmpelse af stankelbenslarver syntes at være fortid efter forbuddet af Avaunt i efteråret 2022. Der er pt. ikke noget, der tyder på, at nye kemiske produkter lige er på vej, og nye stramninger på EU-plan peger entydigt mod færre pesticider fremover. Der er derfor behov for at blive endnu dygtigere til at anvende biologiske løsninger, der ser ud til at blive fremtiden.

Derfor har Miljøstyrelsen støttet en praktisk undersøgelse af effekten af behandling af Gnatrol og nematoder mod stankelbenslarver på fairway. Behandlinger med de biologiske produkter har tidligere vist en reducerende effekt på udviklingen af stankelbenslarver, og denne metode vil formodes at skulle anvendes på flere golfbaner i Danmark.

Forsøget blev udført i samarbejde med chefgreenkeeper, Kim Johnsen, Horsens Golfklub, som blandt andet stod for at foretage den praktiske udbringning og daglige pleje, mens DGU tilrettelagde forsøget samt bistod med registreringer og formidling af forsøgets resultater.

Skader ved stankelbenslarver

Det er stankelbenslarverne, der gør stor skade på græsarealer ved at æde rødderne. Det første symptom på angreb er derfor, at pletter af græsset visner, og det kan ses som kraftige skader på græsoverfladen.

Herefter er det fuglene, der forårsager den sekundære skade, når de leder efter stankelbenslarver. Pletterne skifter således fra vissent græs til huller i græsbevoksningen, der kan være ganske betragtelige og nedsætter spillekvaliteten på golfbanen.

Stankelbenslarver

De unge stankelbenslarver æder græsrodderne nær jordoverfladen, når jordtemperaturen er over 10° c. Det betyder, at skaderne typisk ses i april/maj, og at der skal forbygges i september/oktober. Målet er at få nematoderne til at bekæmpe larverne. 1. larvestadiet, hvor de er mest sårbare (se figur 1).

Sådan blev forsøget gennemført

Der blev udlagt tre forsøgsfelter: Ét som kontrol, ét behandlet med Gnatrol og ét behandlet med nematoder. Der blev indledningsvis registreret græskvalitet og skadesomfang inden udbringningen af produkterne, der blev udbragt to omgange med ca. fjorten dages interval.

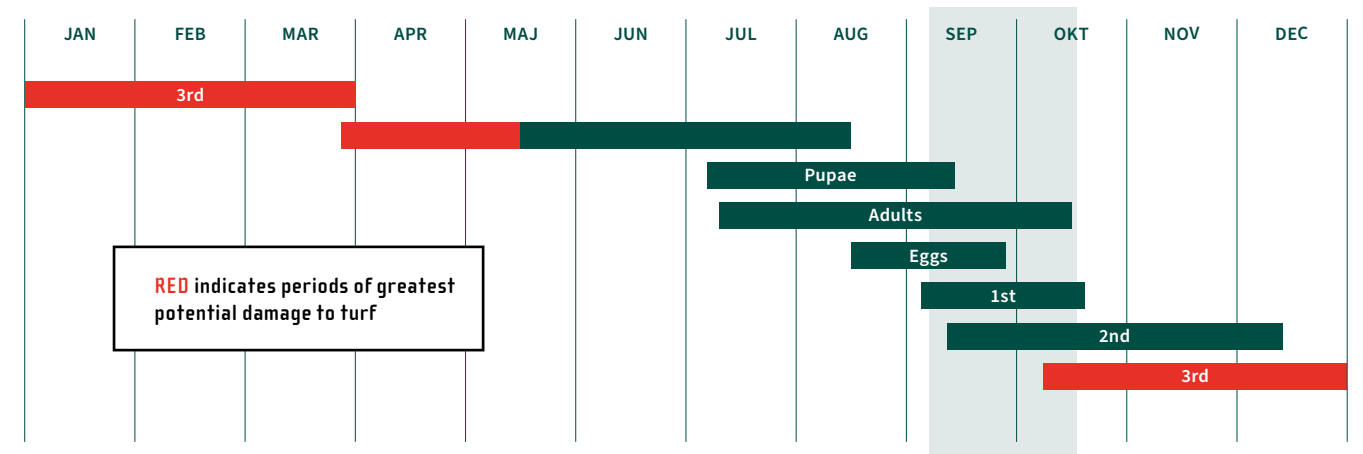
Der blev vandet før og efter udbringingerne for at sikre, at både bakterier og nematoder blev fordelt ordentligt i jorden.

To uger efter den sidste behandling blev forsøgsresultaterne gjort op ved boreprøver for hver parcel, hvor antallet af stankelbenslarver blev talt op.

Desværre blev der fundet rigtig få stankelbenslarver (i alt 3 stk.), så forsøget gav desværre ingen yderligere information om effektiviteten af de forskellige behandlinger.

At et praktisk forsøg ikke altid giver mulighed for konkrete effektmålinger, er desværre ikke noget særsyn, da angrebet af skadevolderen ikke altid er tilstrækkelig til, at man kan måle på det.

Det har vi desværre set ved flere andre forsøg. Formålet med dette forsøg var dog også at uddrage nogle praktiske erfaringer, som andre greenkeepere kan have glæde af.

Figur 1: Behandlingen med de biologiske produkter skal foregå, når larverne er små og mest sårbare.

Praktiske erfaringer med udbringningen

Særligt for både nematoderne og for bakterien i produktet Gnatrol er, at de er afhængige af fugtig jord for at kunne trives og fysisk komme i kontakt med stankelbenslarverne. Derfor opnås den bedste effekt ved skånsom udbringning med mest muligt vand. Ifølge brugsanvisningerne kan man derfor med fordel køre ud i regnvejr eller lige før regn. Vandes eller sprøjtes produkterne ud i solskin på tørt græs, vil UV-lys kunne ødelægge både bakterier og nematoder, og effekten vil derfor skuffe.

Der er også særlige krav til filtre, tryk, dyser og temperatur for, at det virker (se nærmere herom i faktaboksene).

Efter at have gennemført forsøget blev der samlet op på de praktiske erfaringer. Her viste der sig følgende erfaringer:

Korrekt tryk og rent vand

Det kan være vanskeligt at få bragt produkterne jævnt ud med et så lavt tryk som 1 bar, da dyserne hurtigt kan lukke til, hvis der er lidt skidt i opblandingen. Det er derfor vigtigt, at det vand, der anvendes, er rent, det vil sige drikkevandskvalitet uden småskidt, som der nogle gange er ved vandingsvand fra for eksempel søer. Ved forsøget blev trykket derfor øget til 3 bar ved anden udbringning. Et lille tip kan være at afprøve udbringningen med rent vand inden start for at se fordelingen.

Timing er vigtigt ... og svært

Vejrmæssigt er det en fordel at udbringe produkterne, når det er vådt, hvilket kan være rigtig svært at time i praksis. Det må heller ikke blæse for meget ved udbringningen, så der er flere vejrmæssige

forhold, der skal være optimale. Eftersom begge produkter typisk udbringes i efteråret (september/oktober), er der dog god sandsynlighed for fugtige perioder, og ellers må man ud og vande både før og efter udbringning. Her kan man med fordel anvende et regn-tog, hvis man ikke har fairwayvanding, hvilket de færreste golfklubber har.

Korrekt opbevaring og transport er vigtigt

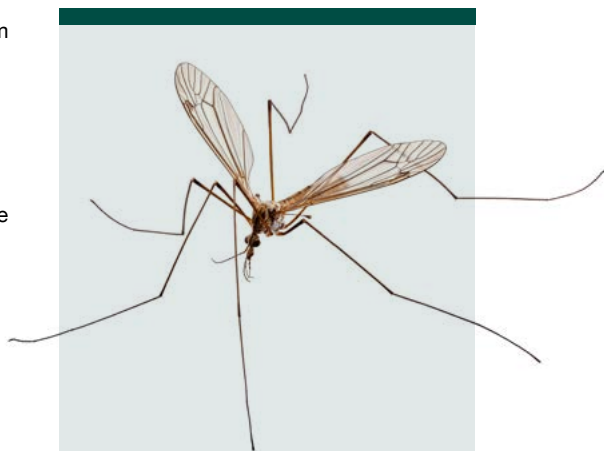
Nematoderne kræver opbevaring i køleskab, og derfor er transportkæden fra leverandør til greenkeeper helt afgørende for, at man får et produkt, som er i live ved modtagelsen. Her er det vigtigt, at leverandører kan sikre en ordentlig kolid transport. Desuden kræver det et lille køleskab på greenkeepergården til efterfølgende opbevaring.

Rensning af sprøjte og fjernelse af filtre

Det er ikke fordi, at det er specielt besværligt eller tidskrævende at få rensat sprøjten og fjernet filtrene, men det er helt afgørende for en succesfuld udbringning. Her gælder det også, at greenkeeperen skal huske at slå omrøreren fra i sprøjtetanken. Det er en vigtig rutine at få indarbejdet disse arbejdsgange i forbindelse med udbringningen, og jo nyere og bedre sprøjteudstyr, man er i besiddelse af, des bedre.

Det er dyrere at behandle

Både Gnatrol (ca. 3.000 kr. pr. ha) og nematoder (ca. 8.000 kr. pr. ha) er væsentligt dyrere at behandle med end de udgåede pesticider, og der er få udbydere af produkterne. Der er dog flere af de store kemikaliefirmaer, der arbejder på at få

FAGLIGT: STANKELBEN

NEMATODER

- Nematoderne kræver en periode på 6-8 uger med jordtemperaturer over minimum 10-12 grader og max. 30 grader for at virke optimalt
- Dosering: 50 millioner enheder pr. 100 m²
- Behandlingstidspunkt er fra starten af september til starten af oktober
- Nematoder anbefales kun til arealer, hvor det er muligt at holde jorden fugtig ved vanding ca. hver anden dag i to uger efter nematode-behandling. Udbring evt. i regnvejr eller lige før regn. Ved tørre overflader vil nematoderne tørre ud og dermed opnås ikke nogen effekt
- Det er bedst at behandle om aftenen, da nematoderne er følsomme overfor UV-lys
- Brug max. 1-3 bar tryk
- Filtre på sprøjten skal fjernes
- Dyseåbning min. 0,3 mm
- Husk at opbevare nematoderne på køl

Husk at fjerne filtre i dyserne inden udbringning af nematoder.

flere nematoder på markedet, så man kan håbe, at prisen vil falde med tiden.

Kommunikation mellem greenkeeperen og eks. baneudvalg/bestyrelse omkring økonomien er derfor central.

Ikke specielt bøvel, men kræver lidt

Samlet set var oplevelsen af at arbejde med de biologiske produkter ikke, at det var særligt bøvel. Det kræver dog lidt mere opmærksomhed og lidt ændrede vaner, men har man først gjort det et par gange, så er det ikke svært. Men som ovenstående dog også viser, er der flere ting, der kan gå galt undervejs, og derfor kræver det ekstra omhyggelig planlægning. Det er derfor vigtigt at samtlige greenkeepere køber ind på præmissen om, at dette er den fremtidige arbejdsrutine for behandling af stankelbenslaver, også selvom det kræver lidt mere.

Kommunikation er et nøgleværktøj

Tilbage står så arbejdsopgaven med at få fortalt blandt andet golfspillere i klubben om de nye præmisser for behandling, der til sammenligning med tidligere, både er dyrere, mindre effektivt og sværere at arbejde med. Forventningsafstemning er derfor et kodeord. Hvis der er behov for hjælp til denne opgave, stiller DGU gerne op på et medlems-/bestyrelsesmøde og forklarer om præmisserne for greenkeepernes arbejde. 📌

Det er ikke svært at arbejde med biologiske produkter. Det kræver lidt opmærksomhed og lidt ændrede vaner.

FAGLIGT: STANKELBEN

GNATROL

- Produktet er tidligere kendt som Bactimos/Vectobac
- Dosering: 6 l/ha
- Indeholder bakterien *Bacillus thuringiensis*, der virker som en mavegift overfor larverne
- Kan anvendes, når temperaturen er minimum 15 grader
- Det optimale behandlingstidspunkt er i september/oktober måned, hvor stankelbenslarverne endnu er små. Kan evt. kombineres med en forårsbehandling i april, når larverne igen har påbegyndt fødeoptagelsen
- Behandlingen skal gentages op til tre gange med et interval på 5-7 dage i den periode, hvor larverne er til stede, og jo tidligere man kommer i gang med behandlingen – jo bedre effekt
- Kan sprøjtevandes, så de øverste 3-4 cm af jorden er gennemvædet
- Bakterien dør, når den udsættes for UV-lys, så bedste tid på døgnet at behandle er sen aften

📌 Det er ikke fordi, at det er specielt besværligt eller tidskrævende at få rensat sprøjten og fjernet filtrene, men det er helt afgørende for en succesfuld udbringning. Her gælder det også, at greenkeeperen skal huske at slå omrøreren fra i sprøjtetanken.

Det er afgørende, at jorden er fugtig ved udbringning af biologiske produkter.

Have & Landskab ruller den grønne løber ud for greenkeeperne

SÆT KRYD

30. august til 1. september 2023

Få hole-in-one med Skandinaviens største fagudstilling for den grønne branche!

Have & Landskab samler alt og bliver det helt store samlingspunkt i 2023 for greenkeepere.

 Have & Landskab

PLAY LIKE A CHAMPION TODAY

2750 E-CUT™
Riding Triplex-klippere

- ✓ Kraftig dieselmotor: 14,6 kW (19,6 hk) ved 3000 o/min
- ✓ El-motorer på klippecylindrene
- ✓ 157,5 cm klippebredde
- ✓ Justering af underkniv/klippecyliner

9009A TERRAINCUT
Traktorer til trimning, områder og rough

- ✓ Fem uafhængige rotorskjolde på 68,6 cm med en samlet klippebredde på 2,7 m
- ✓ Rillesystem til nem ændring af klippehøjde uden brug af værktøj
- ✓ Dybt klipperskjold med eksklusiv udkastlisk bagpå
- ✓ LoadMatch™ giver fremragende klippekvalitet og effektiv kørsel op ad skråninger

Vi tager forbehold for eventuelle trykfejl.

SALG OG SERVICE

Vest for Storebælt
Semler Agro A/S

Midt og Nordjylland
Ole Mathiesen - Tel.: 26 42 57 71
Sønderjylland og Fyn
Michael Kjær Mårtensson - Tel.: 21 26 24 50

info@semलगro.dk
www.semलगro.dk

Øst for Storebælt
A/S Havdrup Maskinforretning
Salbjergvej 4, 4622 Havdrup

Jens-Michael Petersen - Tel.: 29 41 75 15
Peter Irgens - Tel.: 21 64 68 64

hm@havdrup-maskinforretning.dk
www.havdrup-maskinforretning.dk

 JOHN DEERE

SEMLER
Agro

A/S HAVDRUP
MASKINFORRETNING

Kan Smith-Kerns varslingsmodel for svampesydommen dollar spot bruges i Danmark?

I sommeren 2022 blev Smith-Kerns varslingsmodel for svampesydommen dollar spot afprøvet på Svendborg Golfklub. Målet med forsøget var at afprøve, om den amerikanske model kan bruges til at forudsige angreb af dollar spot i Danmark ved brug af en ganske almindelig vejrstation købt i detailhandlen.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM

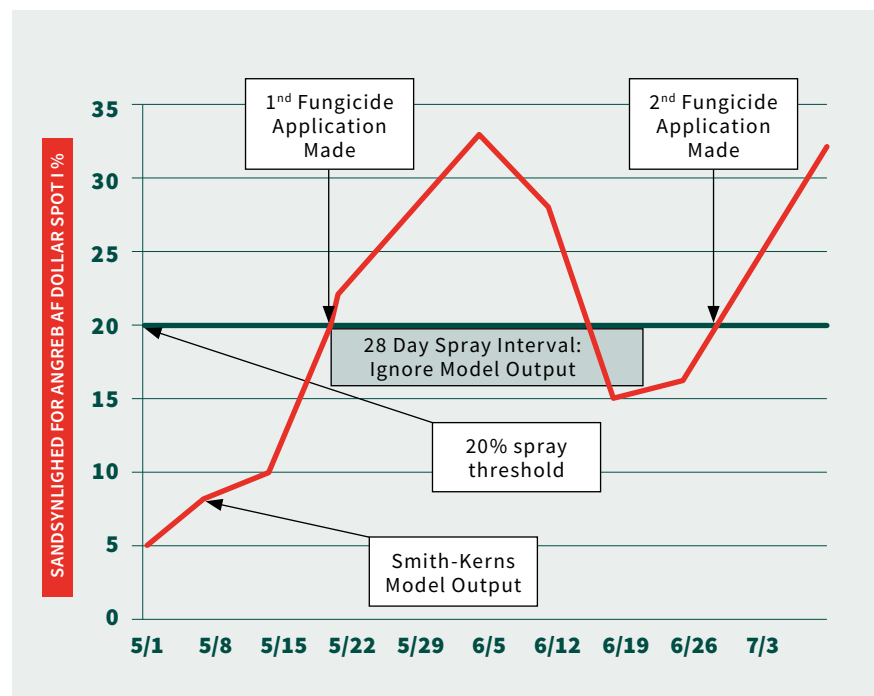
Svampesydommen dollar spot giver i nogle år betydelige angreb på golfbanerne i Danmark. I USA har sygdommen været et stort problem i mange år. I årene 2011-2016 udviklede to amerikanske forskere Smith og Kerns en varslingsmodel for dollar spot. I USA bruges modellen til at forudsige angreb af dollar spot og planlægge behandlinger med fungicider mod sygdommen.

Målet med afprøvningen

Smith-Kerns varslingsmodel for dollar spot har så vidt vides ikke tidligere været afprøvet under danske forhold. Målet med denne afprøvning var at undersøge, om modellen kan bruges til at forudsige angreb af dollar spot i Danmark ved brug af en simpel vejrstation købt i detailhandlen og placeret ved greenkeepergården.

Hvordan fungerer modellen?

Modellen bruger fem dages rullende gennemsnit for relativ luftfugtighed (RH) og lufttemperatur til at beregne sandsynligheden for, at der vil komme et angreb af dollar spot på en given dag. Ved afprøvning af modellen fandt Smith og Kerns, at ved at behandle med et fungicid ved 20 % sandsynlighed for dollar, så fik de den samme kontrol af dollar spot som ved et kalender-

Figur 1: Et eksempel på Smith-Kerns varslingsmodel for dollar spot. Modellen bruger fem dages rullende gennemsnit for relativ luftfugtighed (RH) og lufttemperatur til at beregne sandsynligheden for et angreb af dollar spot. Varslingsmodellen er udviklet til at kunne beregne, hvornår der skal behandles med et fungicid mod svampesydommen dollar spot. Der laves ikke en kemisk behandling, før skadetærsklen på 20 % overskrides. Næste kemiske behandling udføres først, når skadetærsklen overskrides igen efter perioden, hvor fungicidets virkningsperiode er udløbet (her 28 dage).

baseret kemisk bekæmpelsesprogram. Derfor er 20 % sandsynlighed for dollar spot valgt, som modellens skadetærskel.

Figur 1 illustrerer, hvordan Smith-Kerns dollar spot varslingsmodel kan bruges til at planlægge en kemisk bekæmpelse af dollar spot ud fra sandsynligheden for angreb af dollar spot. Der laves ikke en kemisk behandling, før skadetærsklen på 20 % overskrides. Næste kemiske behandling udføres først, når skadetærsklen overskrides igen efter perioden, hvor fungicidets virkningsperiode er udløbet (her 28 dage).

Det gode ved modellen er, at greenkeeperen ikke er afhængig af den definerede skadetærskel for at kunne bruge modellen. Brugeren kan definere sin egen skadetærskel. Skadetærsklen kan være forskellig alt afhængig af lokale klimaforhold, græsarter, jordbundsforhold mm. I Danmark har vi ikke defineret en skadetærskel for behandling med fungicider med dollar spot. I nedenstående resultater vil jeg derfor sammenligne resultaterne med 20 % skadetærskel for at sammenligne vores observationer med den amerikanske model.

En vejrstation, købt i detailhandelen, blev opsat under udhængen på greenkeepergården.

Hvordan gjorde vi?

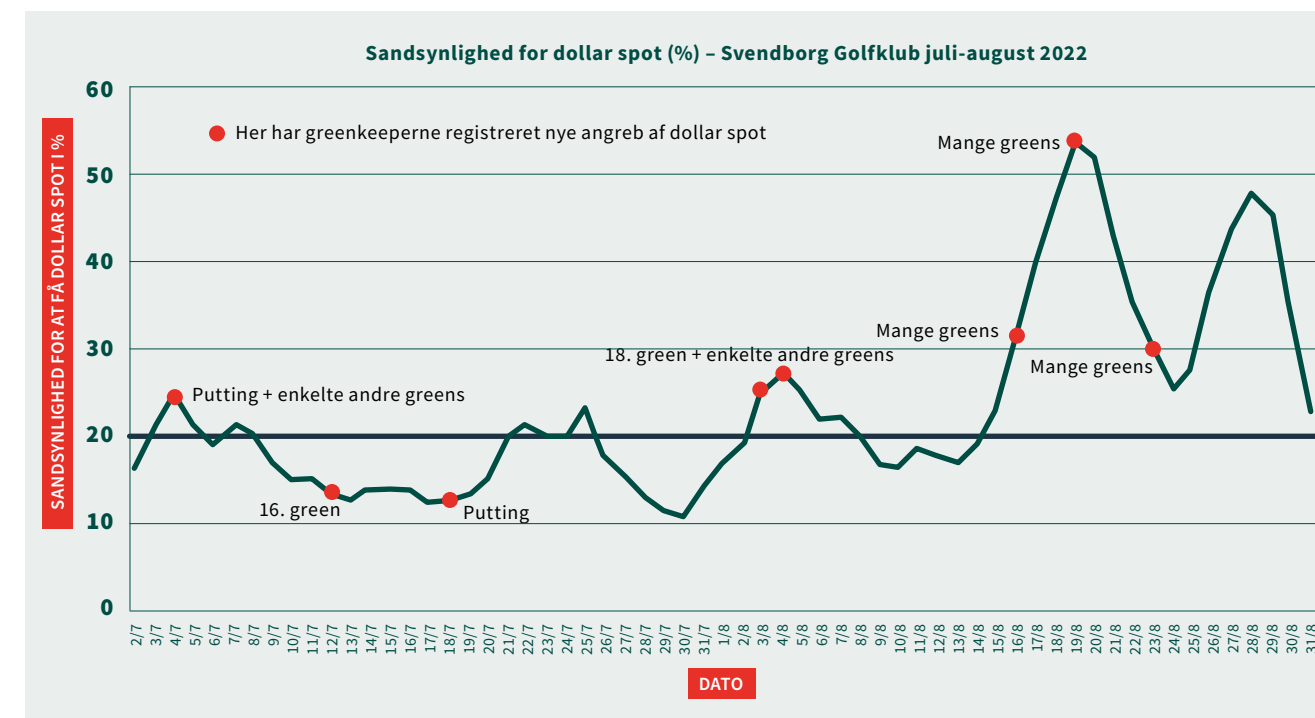
En vejrstation, købt i detailhandelen, blev opsat ved greenkeepergården. På en PC i greenkeepergården blev softwaren installeret. Herfra kunne data på temperatur og relativ luftfugtighed hentes online og bruges i modellen.

Hvad så vi?

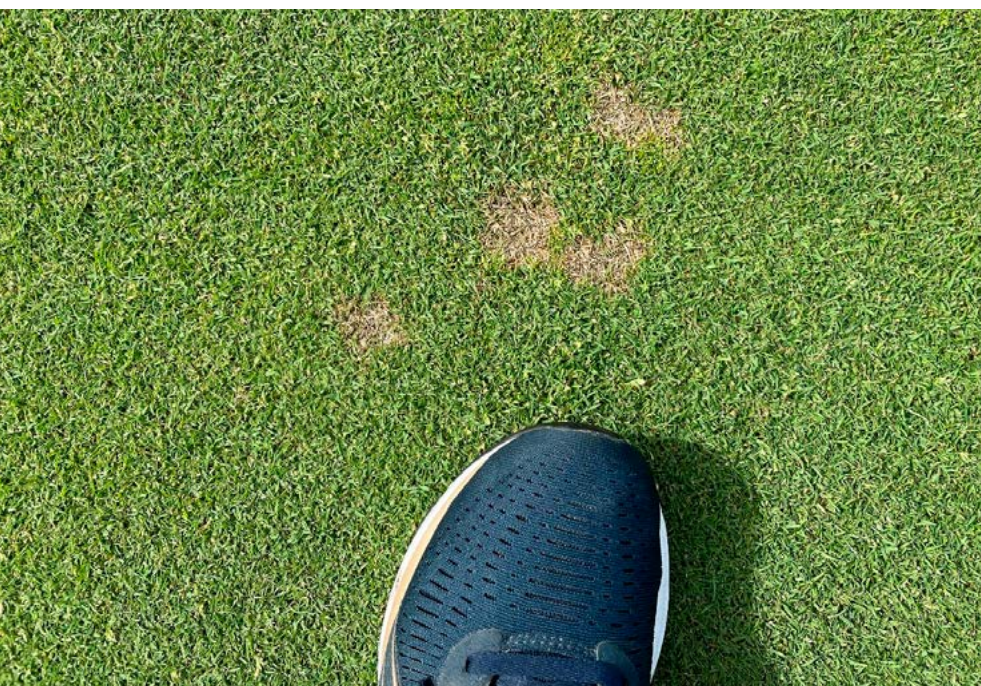
Greenkeeperne på Svendborg Golfklub registrerede nye angreb af dollar spot otte

gange i juli og august måned 2022. Seks gange ud af disse otte gange beregnede modellen en sandsynlighed for at få dollar spot på 20 % eller derover (figur 2).

Frem til den 16. august var omfanget af angrebene begrænsede. Det var enkelte greens, der fik angreb. Den 16. august begyndte et mere omfattende angreb, hvor mange greens blev angrebet i perioden fra den 16. august til 23. august 2022.

Figur 2: Viser sandsynligheden for angreb af dollar spot i perioden 2. juli til 31. august 2022 på Svendborg Golfklub beregnet ved brug af Smith-Kerns varslingsmodel for dollar spot. Dato for observerede angreb af svampen på banen er angivet med en rød prik på kurven. Den blå linje angiver den amerikanske skadetærskel på 20 % sandsynlighed for at få et angreb af dollar spot.

Angreb af dollar spot på green den 4. juli 2023.

Chefgreenkeeper, Kenneth Andersen udtrykker det således:
 – Angrebene og skaderne frem til den 16. august kunne jeg leve med, da der ikke var så mange sår på de angrebne greens, og samtidig var sårene ikke så dybe, at de forstyrrede spillet nævneværdigt. Ved angrebet omkring den 16. august var jeg ved at miste modet, da der var angreb af dollar spot alle vegne på greens.

Kardinalpunkter i fugtighed og temperatur

I tabel 1 nedenfor har jeg samlet resultaterne fra forsøget. I periode 1 fra den 3.-8. juli var der fire dage med rullende RH over 70 % samtidig med syv dage med en rullende gennemsnitstemperatur over 20° C. Det gav en beregnet sandsynlighed for angreb på 20-26 % og mindre angreb på få greens på banen.

Til sammenligning var der i periode 4 fra den 15. til den 31. august fem dages rullende gennemsnit for RH over 70 % i 13 dage samtidig med, at der var 20 dage med en rullende gennemsnitstemperatur over 20° C. Det gav en beregnet sandsynlighed for angreb på op til 54 %.

Et forøget antal dage med rullende RH over 70 % samtidig med adskillige dage med en rullende gennemsnitstemperatur over 20° C gav altså en væsentlig højere sandsynlighed for at få dollar spot.

I 2. og 3. periode opnås ikke fem dages rullende RH over 70 %, men den rullende gennemsnitstemperatur var over 20°C i 7-8 dage. En temperatur over 20° C i adskillige dage alene gav altså også en forøget sandsynlighed for at få et angreb af dollar spot.

Formodentlig vil en rullende temperatur over 20° C i adskillige dage ikke give lige så høje sandsynligheder for angreb af dollar spot, som når både den rullende RH er over 70 % samtidig med temperaturer over 20° C i adskillige dage.

Forudsiger modellen angreb af dollar spot på Svendborg Golfbane?

Ud fra ovenstående data er min vurdering, at Smith-Kerns varslingsmodel for dollar spot ser meget lovende ud som et redskab til at kunne forudsige angreb af dollar spot i Danmark. Datamaterialet i denne undersøgelse stammer dog blot fra en golfbane, så datamaterialet er beskedent. Det er mit håb, at forsøget kan gentages i 2023, hvor flere baner deltager. 🇩🇰

Perioder med sandsynlighed for dollar spot højere end 20%	Sandsynlighed (%) for dollar spot beregnet med Smith-Kerns varslingsmodel	Greenkeeper har set nye angreb i perioden	Type af angreb	Antal dage med 5 dages rullende RH over 70%	Antal dage med 5 dages rullende temperatur over 20° C	
1	3.-8- juli	20-26	+	Få greens	4	7
2	22.-25. juli	20-23	Lige før - den 18. juli	Putting	0	7
3	3.-7. august	22-27	+	Få greens	0	8
4	15.-31. august	23-54	+	Mange greens	13	20

Tabel 1: Viser dato for nye angreb af dollar spot på Svendborg Golfklub i juli og august måned 2022 samt, hvilken sandsynlighed der var for at få angreb af svampen ud fra Smith-Kerns varslingsmodel for dollar spot. Disse data er sammenlignet med typen af angreb (mange eller få greens) og modellens beregninger for antal dage med fem dages rullende RH over 70 % og antal dage med fem dages rullende temperatur over 20° C.

Overtake.

MOD UKRUDT
SELEKTIVT HERBICID

Kom foran!

BREDSPEKTRET

SIKKERT OG PÅLIDELIGT

SPARER TID

4

nye STERF projekter starter i 2023

I september 2022 sendte NIBIO fire nye projektsøgninger til STERF. Lige før jul blev de alle godkendt, dog i lidt reducerede udgaver. Nedenfor følger en oversigt over de fire nye projekter.

TEKST: TRYGVE S. AAMLID, KARIN J. HESSELSØE, ANNE F. BORCHERT, TATSIANA ESPEVIG OG HANS M. HANSLIN, NIBIO

1 SCANGREEN: Afprøvning af nye sorter (og frøblandinger) på greens

Afprøvning af nye sorter på greens fortsætter med uformindsket styrke. Siden SCANGREEN startede i 2003, er i alt 159 nye sorter blevet testet under nordiske forhold, deraf 43 sorter af krybende hvene, 21 sorter af alm. hvene, 44 sorter af rødsvingel uden udløbere og 24 sorter af rødsvingel med korte udløbere.

Prøverunden, som starter i 2023, er den sjette, og den skal ledes af Karin Juul Hesselsøe. Foruden Landvik (Grimstad) og Apelsvoll (Gjøvik) bliver der etableret nye forsøg på forsøgsgrænen i Smørum GK og Reykjavik GK på Island. Efter ønske fra USA bliver der også etableret et SCANGREEN-forsøg ved University of Minnesota, men dette forsøg indgår ikke i rangering af sorter i Norden på www.scanturf.org og www.sterf.org. Hvilke sorter, som kommer med i de nye forsøg, afgøres af firmaernes tilmeldinger. Vores opfordring til danske greenkeepere er derfor altid at spørge firmaerne om SCANGREEN-resultater, når I køber græsfrø.

SCANGREEN på Landvik, April 2022.
Foto: Tatsiana Espevig.

Vi lægger vægt på, at SCANGREEN-forsøgene skal være så realistiske som muligt med hensyn til klippehøjder, gødskning, vanding, lufting, topdressing, m.m. Igennem årene har der af og til været stillet spørgsmål ved, hvorfor der ikke sprøjtes mod svampe i disse forsøg, men med EUs forslag om totalforbud mod plantebeskyttelsesmidler på golfbaner er vi ikke i tvivl om, at dette er en rigtig beslutning. Fokus på sygdomsresistens og konkurrenceevne overfor enårig rapgræs, mos og Sagina vil derfor være prioriteret højt i SCANGREEN 2023-26.

Selv om SCANGREEN i udgangspunktet er et program for afprøvning af rene sorter, er vi åbne for at teste frøblandinger ved forskellige klippehøjder (3 eller 5 mm) og gødningsmængder (100 eller 160 kg N/ha/år). Aktuelle problemstillinger kan for eksempel være indblanding af sorter af rajgræs eller alm. rapgræs for at få en hurtigere etablering af rødsvingel eller krybende hvene. Erfaringsmæssigt er der større interesse for afprøvning af frøblandinger blandt greenkeepere end blandt forædlingsfirmaerne, så alle forslag er velkomne her.

2 FAIR-WATER I

Bedre tørketolerance og reduceret vandforbrug på fairways

Ideen til dette projekt blev født ud af den alvorlige tørke, som de seneste fem år har ramt store dele af Europa. I Danmark og Norge var det mest tydeligt i 2018, men i store dele af Sverige (særligt i sydøst) var situationen mindst lige så alvorlig i 2022.

Da mange nordiske golfbaner kun har mulighed for vanding af greens, vil projektet fokusere på at finde frem til de mest

tørkeresistente sorter og frøblandinger til fairways, samt virkningen af sprøjtning med forskellige afspændingsmidler i forbindelse med længere tørkeperioder. Med 'tørkeresistens' menes i denne sammenhæng både evnen til at beholde den grønne farve og spillekvalitet under udtørring, men også evnen til at komme hurtigt tilbage, når der igen falder naturlig nedbør.

Forsøgene skal udføres under store tørkeskærme på NIBIO Landvik. Oprin-

deligt havde vi søgt både STERF og R&A om støtte til dette projekt, men det blev kun indvilget af STERF. Derfor må planlagt forskning på vanding med brakvand (for golfbaner langs Østersøen og Bottenviken) eller forskellige typer af rensed afløbsvand udsættes, og p.t. er det også usikkert, om der i 2024 bliver penge til praktisk afprøvning af de bedste afspændingsmidler fra forsøgene fra Landvik, som blandt andet skal foregå på Kalundborg GK.

3 FAIRWAYS-4-FUTURE

Optimal pleje af fairway og semirough uden sprøjtemidler og med mindre udslip af drivhusgasser

Bag denne lidt kryptiske titel 'FAIRWAYS-4-FUTURE' skjuler der sig en fortsættelse af det igangværende projekt ROBOGOLF, der tester brug af de små robotklippere på golfbaner. Med finansiering fra både STERF og Husqvarna skal vi nu tage skridtet til de større GPS-styrede CEORA-klippere. Da det igangværende projekt har vist, at robotklippere medfører mere hvidkløver i semirough, er et centralt spørgsmål i det nye projekt derfor, hvordan de nye robotklipperne bør programmeres for at forbedre græssets konkurrenceevne overfor ukrudt. Forsøgene skal dels udføres på Landvik, dels på samarbejdende golfbaner i de nordiske lande og i Tyskland.

Fra ROBOGOLF forsøget. I det nye projekt FAIRWAYS-4-FUTURE skal de nye GPS-styrede CEORA-klippere bruges. FOTO: Karin J. Hesselsøe.

4 GOLF-LANDSKABET

Biodiversitet og multifunktionalitet på golfbaner i et landskabsperspektiv

Baseret på gode digitale kort skal der i dette projekt udføres landskabsøkologiske analyser på 40 golfbaner i Norge, Sverige, Danmark, Tyskland og England. Målet er

at finde ud af, hvordan golfbaner kan bidrage til biodiversitet og økosystemtjenester, også udenfor selve banen. Stikorde- ne er randzoner og bedre sammenhæng mellem artsrige habitater. Projektet er finansieret af både STERF og R&A og skal ledes af Hans Martin Hanslin fra NIBIO. **F**

SGL-enhed til UVC-stråling. Foto: Lucas Borrink.

Tromling af greens, Københavns Golfklub. Foto: Martin Nilsson.

To nye videoer om alternativ bekæmpelse af microdochium (sneskimmel) og dollar spot

IPM-Golf er et forskningsprojekt, som undersøger effekten af alternative metoder og produkter til at forebygge og bekæmpe sneskimmel og dollar spot på greens. Projektet afsluttes her til sommer, men nogle af resultaterne kan allerede ses i to korte videoer, som ligger på STERF's hjemmeside WWW.STERF.org

TEKST: KARIN JUUL HESSELSØE, FORSKER, NIBIO
FOTO: LUCAS BORRINK & MARTIN NILSSON

Den ene video handler om tromling på greens, hvor der blev gennemført forsøg igennem to år på NIBIO Turfgrass forsøgsstation i Landvik, Norge og i Københavns Golfklub. Her blev der tromlet to eller fire gange om ugen enten fra juni til november eller fra august til november og registreringer af græskvalitet, farve og angreb af microdochium blev foretaget af chef-greenkeeper, Martin Nilsson. Tromling to og fire gange om ugen forbedrede græskvaliteten og reducerede angreb af microdochium i København. Resultaterne her blev bekræftet i et af to år på forsøgsstationen Landvik i Norge.

Forebyggelse af dollar spot og sneskimmel

Den anden video handler om forebyggelse af dollar spot og sneskimmel med en organisk gødning Sustane, og med UV (ultraviolet) stråling med en SGL-enhed. Forsøgene blev gennemført på Osnabrück Golfklub i Tyskland. Resultaterne viste, at en høj tildeling af Sustane (130 kg N/ha/år) hæmmede dollar spot sammenlignet med en lav tildeling (70 kg N/ha/år), hvilket ikke er så overraskende, men Sustane hæmmede dollar spot mere end tilsvarende N-mængder med mineralisk gødning.

Det mest interessante var dog forsøgene med UV-stråling, hvor forskellige doser med stråling tre gange om ugen

viste en reduktion i angreb af sneskimmel og dollar spot med den højeste dosis af stråling sammenlignet med kontrollen uden stråling og en lavere dosis. Generelt var angrebsgraden af svampesygdom i forsøget lav (mellem 1 og 2 %), så effekten af behandlingerne med UV-stråling og Sustane kan være vanskelig at overføre til forhold, hvor der er større sygdoms-angreb. 📌

Videoerne er lavet af NIBIO med støtte fra blandt andet STERF og R&A. De er med engelsk tale og undertekst på både engelsk eller dansk. Du finder videoerne på STERF's hjemmeside.

Kubota L2 - Den perfekte partner!

- Japansk kvalitet
- Høj komfort
 - Hydrostatisk transmission
 - Luftsæde
 - Aircondition
 - Stor kabine
- Liftkapacitet op til 1.700 kg.
- Egenvægt fra 1.545 kg.
- 2 år reklamationsret

Kontakt:
 Øst: Jacob Aakjær, tlf. 23 25 02 02
 Vest: Tom Larsen, tlf. 31 71 13 52
 Lars Rævsager, tlf. 20 10 50 11

www.nellemannmachinery.com

Miljøvenlig gødning

GØDNING TIL DEN GRØNNE SEKTOR

ProGræs leverer gødning og andre kvalitetsprodukter til golfbaner, anlægsgartnerne, kommuner og idrætsanlæg.

Indehaver, Niels-Peter Jensen, har 30 års erfaring indenfor den grønne sektor og har indgående viden om bl.a. græs, jord, vanding og næring.

Vi tilbyder:

- Græs- og blomsterfrø
- Gødning og plejeprodukter
- Maskiner og beskæringsværktøj
- Planter, buske og træer
- Græsmaling
- Vandingsække, opbinding m.m.

ProGræs Hastrupvej 10B, 4621 Gadstrup • Tlf. 46 19 00 66 • pro-graes.dk • post@pro-graes.dk
 Ring direkte til os: Niels-Peter tlf. 24 27 17 87 • Christen tlf. 93 39 46 66

En god ide til præsentation af eleverne. På den arbejdende stand for anlægsgartneruddannelsen blev eleverne præsenteret på små skilte.

Nye idéer spirer på Skills

Fra den 2. til 4. februar 2023 blev der afholdt DM i Skills i Fredericia. For tredje gang i træk var greenkeeper- og groundsman-uddannelsen med som prøvefag.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM

DM i Skills er det årlige Danmarksmesterskab for unge fra erhvervsuddannelserne. Her dystes omkring 300 unge fra de forskellige fag om at blive landets bedste. Greenkeeper og groundsmanuddannelsen var for tredje år i træk med som prøvefag.

Den fine stand var kommet i hus med bidrag fra Vilvorde, Roskilde Tekniske Skole, Sandmoseskolen, Dansk Golf Union, Greenkeeper- og groundsmanforeningen.

Den første, jeg møder på standen, er faglærer Keld Kristensen, fra Roskilde Tekniske Skole, Vilvorde.

Han siger: – Ja, jeg ærgrer mig. Nå hvorfor, spørger jeg overrasket. – Jo, prøv og se, fortsætter Keld, og tager mig med over til anlægsgartnerens arbejdende

stand. – Anlægsgartnerne har lavet sådan nogle skilte med en lille beskrivelse af de elever, der går og arbejder på standen.

Det er da en smaddergod idé. Det bliver jo meget mere vedkommende, når de besøgende kan læse lidt om hver elev. Jeg ærgrer mig bare over, er det ikke er mig, der har fået den idé, smiler Keld og han fortsætter: – De unge har virkelige mange gode ideer. Det er jo ikke os gamle, der skal komme med idéerne, siger Keld til mig og kigger anerkendende på mit grå hår. – Nej de unge har så mange gode idéer, dem skal vi da gøre langt mere brug af, når vi arrangerer sådan en stand som denne her.

Og Keld fortsætter: – Eleverne kunne godt tænke sig at få mere aktivitet på standen. Vi har snakket om at have en maskine med, men hvilken skal vi så vælge, for der er jo mange leverandører?

Det er svært at tage en maskine ind fra én leverandør for hvad med de andre leverandører. Forfordeler vi så en frem for en anden? Jeg tygger lidt på Kelds argument og tænker, at i andre sammenhænge i foreningsarbejdet da gør DGA og GAD brug af leverandørerne lidt på skift fra år

til år, så jeg svarer: – Kunne man ikke lave en turnus, hvor man det ene år låner en maskine fra en leverandør, og så bliver det en ny leverandør næste år osv. Så vil alle blive tilgodeset hen over tid, spørger jeg? – Jo, det kunne måske være en løsning, svarer Keld.

På standen møder jeg Micki Holmelin Brandys, greenkeeperelev på Korsør Golfklub og Mads Pihl Nielsen, groundsmanelev fra Københavns Kommune. Jeg er nysgerrig på, hvem de er, og hvorfor de har valgt at uddanne sig til henholdsvis greenkeeper og groundsman.

Mads Pihl Nielsen GROUNDSMANELEV I KØBENHAVNS KOMMUNE

1 Hvorfor valgte du at gå i læse som groundsman?

Jeg var egentlig SOSU-hjælper, men det gad jeg faktisk ikke. Jeg har altid været meget optaget af fodbold, men ikke særlig god til at spille det selv, så jeg tænkte, at

hvis jeg nu kunne arbejde med boldbanerne, så ville det smage lidt af fodbold alligevel. Jeg vidste bare ikke, hvad uddannelsen hed, så jeg søgte på nettet og fandt noget omkring uddannelsen på TECHCOLLEGE i Aalborg. De henviste til Sandmoseskolen, og på den måde fandt jeg frem til mere om uddannelsen.

2 Hvad giver det dig at være groundsmanelev?

– Jeg kan godt lide, at banerne er i orden. Jeg kan godt lide at lave et godt stykke arbejde og stå med et produkt, som jeg selv er tilfreds med og stolt af. Det giver en stor tilfredsstillelse. Det er også en stor tilfredsstillelse at se, når klubberne er glade for det arbejde, jeg laver.

Og så kan jeg godt lide at bruge den teori, jeg får på skolen, når jeg kommer hjem på anlæggene. Jeg kan godt lide at brug min teori til at sætte nogle processer i gang og se en udvikling. Groundsmanfaget handler jo om meget mere end blot at klippe græs, men det er der bare ikke mange, der ved. På nuværende tidspunkt er groundsmanfaget et fag i udvikling. Det kan jeg også godt lide. Vi lærer af hinanden på tværs af landet. I København har vi andre vilkår end i Jylland, det er der meget at lære af. Og så har jeg fået et godt socialt netværk på min arbejdsplads, det betyder meget for mig.

3 Hvad har I med her på standen?

– Her på iPad'en kan du prøve vores kahoot med spørgsmål omkring fagene, og herovre på den lille rampe kan du prøve at potte. Så kan du vinde en fodbold eller en æske med nogle pastiller, hvis du altså kan rammet hullet, smiler Mads og fortsætter: – Jeg så noget smart nede på standen ved landbrugsuddannelsen. Her havde de udstillet nogle glasrør med de forskellige kornarter. Den idé kunne vi da også bruge. Ved at udstille de forskellige græsarters frø eller nogle græsprøver, så tror jeg, det ville være nemmere at få en snak i gang med de besøgende. Vi bruger faktisk mange forskellige græsarter på idrætsanlæg og golfbaner, men det har folk ikke kendskab til. Vi kunne også have billeder af forskellige sygdomme med, så kunne vi få en snak om, hvad vi gør for at forhindre sygdomme i at udvikle sig, og hvordan vi renoverer arealerne. Vi kunne også have nogle jordprofiler med. Det ville kunne give en snak om vores

plejestrategier, og hvorfor vi plejer anlæggene, som vi gør.

Micki Holmelin Brandys GREENKEEPERELEV, KORSØR GOLFKLUB

1 Hvorfor valgte du at gå i lære som greenkeeper?

– Jeg har spillet golf i mange år, og på et tidspunkt fik jeg et fritidsjob i Kalundborg Golfklub. Det var ligesom indgangsvinklen til faget for mig. Så det var hands-on for mig, inden jeg startede som greenkeeperelev.

2 Hvad giver det dig at være greenkeeperelev?

– Det giver mig en glæde og en ro. Det er behageligt at arbejde ude på banen, og det giver mig ro i sindet at køre derude.

Til tider kan det dog godt være lidt koldt, smiler Micki.

Og så er jeg generelt blevet klogere på mit fag. Jeg synes, det er en fed uddannelse, hvor jeg har fået en paraply af forståelse for, hvordan en golfbane fungerer. Min fremtid i golfverdenen, som det ser ud nu, bliver nok som pro-træner.

Gennem greenkeeperuddannelsen har jeg fået en forståelse for, hvilke arbejdsvilkår

greenkeeperne generelt har, og hvor stort et ønske de har om at få alting til at hænge sammen.

Greenkeeperuddannelsen har også lært mig at kommunikere på et fagligt grundlag. Den moderne greenkeeper skal kunne forklare, hvad han går og arbejder med.

Jeg mener, det er afgørende vigtigt, at greenkeeperen er god til at kommunikere med bestyrelsen og klubbens medlemmer.

Et fag med stor bredde

Mit interview er nu slut. Det summer i mit hoved, imens jeg går tilbage ned igennem hallen for at finde udgangen. Hvad var det Mads sagde...? Faget handler jo om langt mere end bare at klippe græs, men det er der ikke mange, der ved. Jeg ser på de forskellige stande på min vej. De fede stande er der, hvor der er liv og arbejdende værksteder eller måske et overraskende element. Ja, et overraskende element gør sig godt på en stand. Måske nogen kunne skaffe en udstoppet grævling, ugle eller ørn? Så kunne man få en snak om emner som biodiversitet og bæredygtighed for at skabe opmærksomhed omkring bredden på greenkeeperfaget? Biodiversitet, landskabsforvaltning, bæredygtighed og klimatilpasning er jo også problematikker, som den moderne greenkeeper beskæftiger sig mere og mere med og som har den nye generations bevågenhed. ■

Mads Pihl Nielsen, groundsmanelev i Københavns Kommune (tv) var med for første gang på Skills. Micki Holmelin Brandys, greenkeeperelev, Korsør Golfklub, var den 'erfarne elev', da han var med på standen for tredje gang.

Få et sundt mikroliv i jorden og græsset!

med vores aminosyre- og mikroorganismeprodukter

TourTurf® BTS Biological Turf Stimulator er en biologisk gødning til sportsgræs, der er sammensat af meget specifikke ingredienser af høj kvalitet. Alle ingredienser er vegetabiliske/plantebaserede og bidrager til en synergi, der fremmer optimale betingelser for sportsgræs hele året rundt.

Jordforbedringsmidlet indeholder en bred sammensætning af næringsstoffer, der giver et mindre tilskud af mange stoffer som f.eks. kvælstof, kalium, svovl, komplekse og simple kulhydrater, L-aminosyrer, og et højt indhold af mikroorganismer bestående af fire forskellige typer bakterier.

TourTurf® Thatch-Less® FTD Fungi Thatch Degradator er et vandopløseligt pulver, der indeholder biostimulanter og mikroorganismer og reducerer filtlaget i sportsgræs biologisk.

Produktet er et 100 % organisk biobaseret produkt, der indeholder en kombination af biostimulanter (fulvosyre og kulhydrater), tangekstrakt samt naturlige jordsvampe og bakterier. Det er sammensat specifikt for at fremskynde den naturlige nedbrydning af filt og organisk materiale i græs.

Har du spørgsmål?
Kontakt en af vores rådgivere!

Carsten Marker
CEO & Owner
M: +45 40597467

Bjarne Palsov
Sales Director
M: +45 40177222

Jan Kjær Rasmussen
Export Manager &
Technical Advisor
M: +45 30552678

Jens Peder Lilholt
Technical Advisor
M: +45 30806488

www.tourturf.dk

TourTurf® - Respond® - Thatchless® er registrerede varemærker tilhørende E. Marker A/S.

OPSLAGSTAVLEN #01 MARTS 2023

Arrangementer i DGA 2023

24.+25. MARTS
Repræsentantskabsmøde
DGU	30. JUNI
Dimission Vilvorde
15. JUNI
DM for Greenkeepere,
Esbjerg Golfklub	30. AUGUST
Have&landskab
20. JUNI
Roadshow Viborg	31. AUGUST
Have&landskab
21. JUNI
Roadshow Odense Eventyr	1. SEPTEMBER
Have&landskab
22. JUNI
Roadshow Køge	22. SEPTEMBER
Dimission Sandmosen
	25. SEPTEMBER
Banevandring Greath Northen

Næste nummer af Greenkeeperen
udkommer i oktober 2023

FØLG OS PÅ FACEBOOK
Danish Greenkeepers Association

PRECISION ENGINEERING, INSIDE AND OUT

Introducing **TTS-800** Series Golf Rotors

MARKEDETS MEST AVANCEREDE VANDINGSLØSNING. Den kraftige TTS-800 Rotor giver maksimal ensartethed og lang levetid på banen. Golf Rotoren er integreret i et hus med stor flangeåbning hvorfra der er let adgang til alle dele, f.eks. kablesamlinger, dekoder og spole.
Ingen opgravning for vedligeholdelse. Total Top Service betyder at vedligeholdelse er en leg.

Hunter®

GOLF IRRIGATION | Built on Innovation
Se mere på hunterindustries.com/golf

FORMAND

Nicholas Juul Andersen
 Dragør Golfklub
 ☎ 2068 4242
 ✉ Nicholasjuul@mail.dk
 Ansvarsområder: DG, Miljøstyrelsen, LLU Vilvorde, Uddannelse

NÆSTFORMAND

Jesper Brandt
 Aalborg Golfklub
 ☎ 2243 6474
 ✉ greenkeeper@aalborggolfklub.dk
 Ansvarsområder: DGA-uge 46, Uddannelse

KASSERER

Henning Hans Nissen
 ☎ 2234 9940
 ✉ henninghansnissen@live.dk
 Ansvarsområder: Greenkeeperen, Erhvervsklubben, DGA-masters, Banevandringer

REDAKTION

Mediegruppen as
 ☎ 7584 1200
 ✉ info@mediegruppen.net

DGU KONSULENTER

Banekonsulent
Thomas Hoffmann Jepsen
 ☎ 5116 2695
 ✉ thj@dgu.org

Banekonsulent
Allan Brandt Petersen
 ☎ 4040 9103
 ✉ abp@dgu.org

Banechef
Torben Kastrup Petersen
 ☎ 4040 9102
 ☎ Direkte nr. DGU 4326 2709
 ✉ tkp@dgu.org

Bæredygtighedskonsulent
Jacob Thomsen
 ☎ 2443 9741
 ✉ jth@dgu.org

BESTYRELSESMEDLEMMER

Henrik Hvilshøj Lindberg
 Kolding Kommune
 ☎ 2264 5799
 ✉ hvilshoelindberg@gmail.com
 Ansvarsområder: Skills, Uddannelse, LLU Sandmosen

Mads Andersen
 Søllerød Golfklub
 ☎ 2264 5799
 ✉ chefgreenkeeper@sollerodgolf.dk
 Ansvarsområder: DGA-uge 46, FEGGA, Uddannelse

Nick Bosholdt
 Roskilde Golf Klub
 ☎ 2313 2662
 ✉ Nick@roskildegolfklub.dk
 Ansvarsområder: DGA-masters, H&L, MUB, Roadshow

Rune Gundtoft
 Fredericia Golf Klub
 ☎ 2220 2532
 ✉ runegundtoft@gmail.com
 Ansvarsområder: DGA-masters, Roadshow, Banevandringer

SUPPLEANT

Martin Thorsen
 Køge Golf Klub
 ☎ 7174 7821
 ✉ Mt@kogegeolf.dk
 Ansvarsområder: DGA-masters, Roadshow

SEKRETARIAT

Danish Greenkeepers Association

Per Mølgaard Lemming
 ☎ 4275 3000
 ✉ dga@greenkeeper.dk
 www.greenkeeper.dk

KONTORTID

Mandag-torsdag: 09.00-12.00
 Fredag-søndag: Lukket

DGA'S ADVOKAT

Morten Ligaard
 ☎ 4031 0189
 ✉ adv.morten.ligaard@gmail.com

INFORMATION: OM DGA

DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION

DGA blev grundlagt tilbage i 1963. Foreningens mål var og er at styrke faget ved at dele viden og erfaring mellem greenkeepere og ansatte på danske golfbaner samt andre interessegrupper i ind- og udland.

DGA er en upolitisk og tværfaglig forening, der med et bredt spektrum af professionelle og frivillige kræfter fokuserer sine evner, ambitioner og netværk på oplysning, udvikling og dygtiggørelse af ledere samt personale i det ædle hverv som greenkeeper i golfens verden.

Mange tusinde udøvere af golf-sporten er dagligt afhængige af, at greenkeeperstaben optimerer golfbanernes kvalitet – uanset årstid, geografi og naturens luner.

Danish Greenkeepers Associations mål er at fremme uddannelse og arbejdsforhold for greenkeepere og greenkeeperassistenter, hvis primære arbejdspladser er golfbaner i Danmark.

Fællesskabet gør det muligt at styrke og udveksle erfaringer samt ekspertise.

Foreningen fremmer og formidler viden om ny teknik samt optimerede arbejdsforhold for greenkeepere. Det sker ved en målrettet dialog og åben kontakt til blandt andet Dansk Golf Union (DGU), Lov- & Miljøorganisationer, uddannelsesinstitutioner og markedets leverandører af teknik, udstyr og maskiner.

Et bredt udbud af sammenkomster og traditionsbundne begivenheder er med til at binde venskabelige og professionelle bånd mellem medlemmer, bestyrelse og alle andre med golf og greenkeeping som interesseområde.

VENTRAC
 Den optimale multitraktor til pleje af grønne arealer

NYHED

- Stort og alsidigt tilbehørsprogram
- Enkel betjening
- Hurtigt skift af redskaber
- Optimalt udsyn og maskinydelse
- Stor styrke og holdbarhed
- Terrængående, også i våde områder

LINDHOLM MASKINER A/S
 Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg
 Tlf. +45 7244 1112
 www.lindholmmaskiner.dk

Lindholm Maskiner a/s *VI STIKKER DYBERE*

BioNutria

DANMARK

BioGolf® gødninger

– miljøoptimerede bæredygtige løsninger

Med 30 års erfaring i udvikling og produktion af flydende gødninger til golfbaner – ja til stort set ethvert formål, kan vi opfylde de mest krævende ønsker og behov for gødning til din bane

- Alle BioGolf® gødninger er formuleret af de reneste råvarer og tilsat SuperAdjuvants, det sikrer en uovertruffen optagelse af næringsstofferne.
- BioGolf® gødningerne indeholder naturligvis kulhydrater, som lynhurtigt og effektivt styrker mikrolivet.
- Kombinerer du vore makronæringsstoffer med vore mikronæringsstoffer, får du helt automatisk markedets stærkeste koncept, der dækker ethvert behov for næring – gennem hele sæsonen.
- Sammensætningen og gødningsstrategien sikrer sunde planter, der i meget høj grad kan afværge angreb af både sygdomme og skadedyr.
- Det er både nemt og enkelt at styre væksten og farven på græsserne.
- Gødningsprogrammet sammensættes efter dit ønske: som enkeltprodukter, standardkoncepter eller skræddersyet præcist til jeres behov.
- **S.W.A.T.¹** et additiv der effektivt og billigt forbedrer effekten af pesticider med helt op til 40 %.
- **S.W.A.T.²** et effektivt afspændingsmiddel der forhindrer tørkepletter ved forebyggende brug.

Køb direkte ved producenten. Ingen fordyrende mellemlid sikrer, at du får fuld værdi for pengene.

Vi garanterer, at ingen kan levere samme mængde næringsstoffer i samme kvalitet og til samme pris, som vi kan.

Kort sagt – ved BioNutria får du markedets skarpeste priser.

Kontakt os gerne for salg og rådgivning på mail: kundeservice@bionutria.dk

Tilføjer man de rigtige næringsstoffer, formuleret af de rette råvarer i den rigtige mængde og på det rette tidspunkt, bliver planterne både sundere og kraftigere.

Det giver en bedre modstandskraft over sygdomme, en bedre konkurrenceevne overfor ukrudt samt en forbedret tørkeresistens og vinterfasthed.

Når naturen og videnskaben går hånd i hånd